

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholmskan

Idens
Julnummer
1909

LEON WELAMSON

PRIS 1KR.

Utgifvare: Johan Nordling

IDUN 1910

TJUGUTREDJE ÅRGÅNGEN

DÅ IDUN, de svenska hemmens tidning, nu går att börja sin tjugutredje årgång, sker det i den fasta förhoppningen, att dess sträfvan som organ för våra bärande kulturella strömningar och för hemmens intressen allt framgent skall uppskattas och stödjäs af den publik, hvilken i oafslåligt växande skaror samlats kring dess nu under två och tjugu år pröfvade färger. Att dessa först och sist varit *de äkta svenska*, behöfva vi för våra gamla vänner väl knappast påpeka, liksom att vår väg äfven för framtiden skall byggas på det ideella syftets, den goda viljans och det ärliga uppsåtets grund och som hittills oförtröttadt söka sig fram mot hvarje kulturintresseradt svenskt hem, vid hvars hård tidningen i text och bilder vill tälja om vårt nationella lifs olika yttringar. Bland den förestående årgångens många intressanta nyheter vilja vi emellertid särskildt framhålla den serie månatliga pristäflingar, vi beslutit anordna, och vid hvilka för hvarje gång kommer att utdelas ett pris af 100 kr. eller sammanlagdt

Tolfhundra (1,200) kronor i pris

för de bästa insända artiklarne öfver nedan angifna ämnen. Dessa uppsatser skola sedan efter hand inflyta i Idun under den gemensamma rubriken:

Årets tolf kapitel.

De olika månadernas ämnen lyda:

Januari: **Husmodern — familjens finansminister!**

Ett kapitel om hemmets bokföring och hvad därmed sammanhänger.

Februari: **"Sällskap, där man har roligt."**

Ett kapitel om vårt umgängeslif och dess utveckling till enklare och friskare former.

Mars: **Kvinnan och giftermålsbalken.**

Ett kapitel om kvinnornas önskemål vid revisionen af äktenskapslagstiftningen.

April: **Hvarför saknar kvinnan sinne för humor?**

Ett kapitel om damernas påstådda brist på uppfattning af lifvets försonande komik.

Maj: **Med rensel och vandringsstaf.**

Ett kapitel om fotvandringar genom svenska bygder med särskild hänsyn tagen till kvinnliga turister.

Juni: **Som patient hos Doktor Sol.**

Ett kapitel om utnyttjandet af sommarens hälsovärden.

Juli: **"Mamma, hvad skall jag göra?"**

Ett kapitel om våra barns lekar och sysselsättningar.

Augusti: **Huru höja vårt folks arbetsglädje?**

Ett kapitel i en nationell lifsfråga.

September: **Kvinnorna under fanan.**

Ett kapitel om införandet af ett kvinnligt värnpliktsår.

Oktober: **Konsten i hemmet.**

Ett kapitel om tillvaratagandet af konstens skönhetsvärden för vårt dagliga lif.

November: **I den släta ringens tecken.**

Ett kapitel om förlofningar och förlovadt folk.

December: **Svensk Jul.**

Ett kapitel om julförberedelser och julfirande.

Vår följetongsbilaga inledes på nyåret med den i vår senaste stora litterära täfling prisbelönade romanen *Lyckans vägar* af Ernst Lundquist, en sällsynt fängslande modern lifsskildring med motiv ur hufvudstadens teatervärld.

Att vi äfven för öfrigt skola ägna vår textafdelning den största omsorg säger sig själf. Kultur och hemlifsvårer komma som hittills att behandlas i ledande uppsatser af kända och skattade pennor, längre noveller, skisser och dikter i bunden form af våra förnämsta författare skola städse pryda spalterna, vårt porträttgalleri öfver samtidens märkligare personer blir lika rikhaltigt som utvaldt, hvarjämte de viktigare dagshändelserna, konst-, teater och litteraturföreteelserna skola belysas i bild och text. De omtyckta *veckoprästämningarna* på *Tidsfördrifsafdelningen* skola fortgå och öppnas i första januarinumret med en rolig och spännande täfling: "*Det uppbrända testamentet*", vid hvilken våra läsare bli i tillfälle att pröfva sin "privatdetektiva" skarpsinnighet.

Förutom *Iduns julnummer*, af gammalt välkändt för sitt konstnärliga och litterära värde, erhålla *alla* våra fasta prenumeranter under år 1910 som extra gratisprenie

ett originellt värnummer

om hvars ledande idé och innehåll vi dock nu ej kunna närmare yttra oss, då det är afsedt att utgöra en öfverraskning.

Som våra läsare alltså finna är det med ett rikt program vi ämna tillgodose *Iduns* 23:e årgång, hvarför redaktionen vågar hoppas att vid det snart inträffande årsskiftet få hälsa tusentals nya vänner välkomna till en läsekrets, som sedan länge omfattat flertalet af de bildade svenska hemmen.

De fullständiga prenumerationsafgifterna för *Iduns* olika upplagor 1910 ställa sig sålunda:

	$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$
IDUN , vanliga upplagan	kr. 6: 50	3: 50	1: 75
" praktupplagan	" 8: —	4: 25	2: 25

Allt med postbefordringsafgiften inberäknad.

Lösnummerpris blir, med undantag för vår- och julnumret, som förut 12 öre.

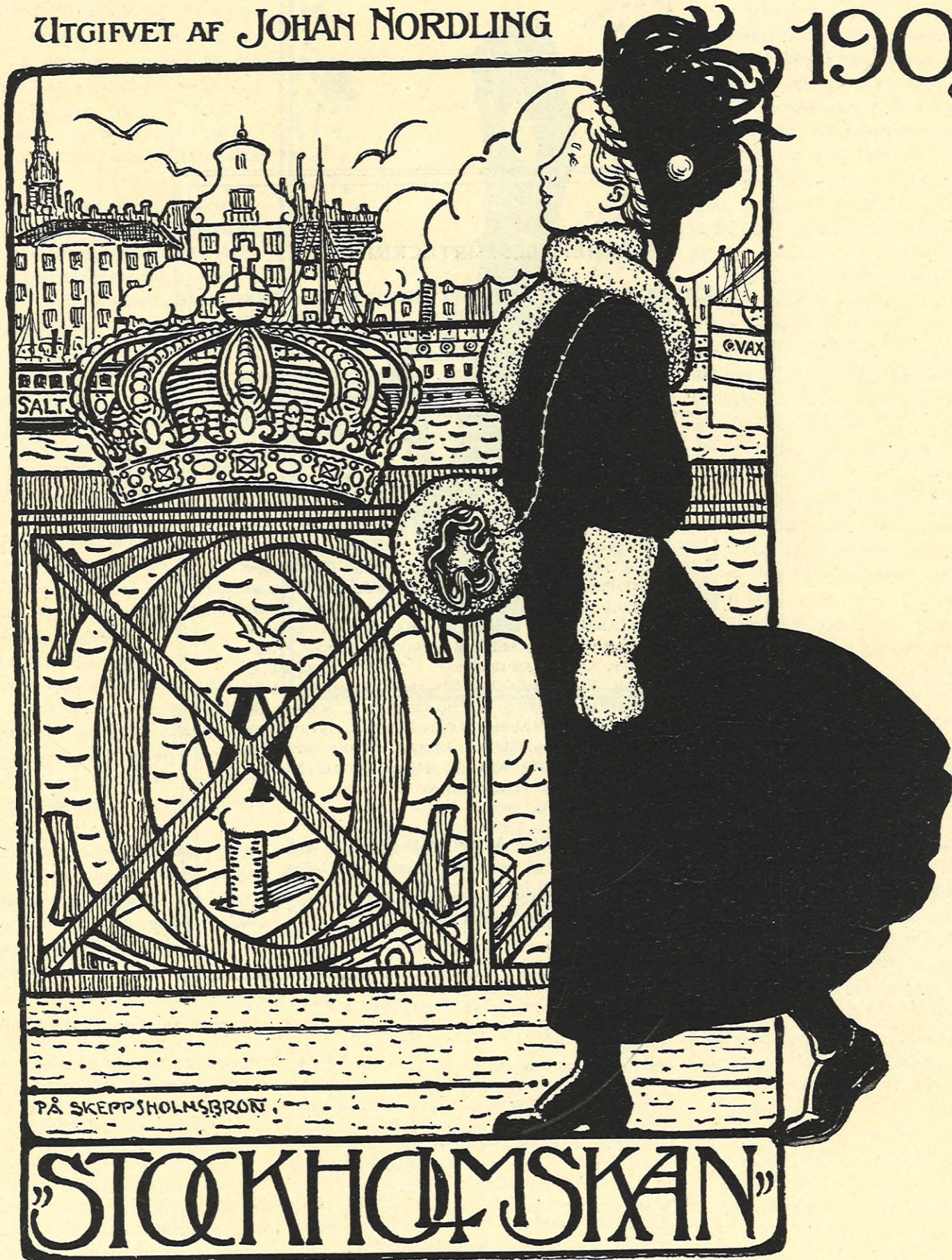
JOHAN NORDLING.

Hufvudredaktör och utgifvare.

• IDUNS • JULNUMMER:

UTGIVET AF JOHAN NORDLING

1909

Teckning af Brita Ellström. 3:e pris.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

ETT LITET FÖRORD OCH ETT PRISDOMARPROTOKOLL. — STOCKHOLMSKAN; DIKT AF STEN GRANLUND. — TRE SMÅ HISTORIER OM STOCKHOLMSKAN; AF SIGFRID SIWERTZ. — ETT KÅSERI OM STOCKHOLMSKAN; AF CELESTIN. — FORCE MAJEURE; STOCKHÖLMSKISS AF ELIN WÄGNER. — MEDALJONGEN; UR EN UNG STOCKHOLMSKAS MINNESBOK AF BO BERGMAN. — EN ÖFVERRUMPLING; SKISS UR STOCKHOLMSKANS VÄRLD AF ERNST HÖGMAN. — "GWEN" OM STOCKHOLMSKAN; AF GWEN.

*

OMSLAGSTECKNING AF LEON WELAMSON.

TITELBLAD AF BRITA ELLSTRÖM.

ILLUSTRATIONER I TEXTEN AF OLGA RAFAEL, AXEL TÖRNEMAN, LEON WELAMSON, E. V. TRYGGELIN, FRED. ERICSSON, GUNNAR WIDHOLM, EINAR NERMAN, EMIL ÅBERG, INGRID GUSTAFSSON, EDW. BERGGREN, WILHELM CARLBERG, WOLMAR EHRLING, HERMAN NEUJD, HILDING WERNER, ERIK JONSSON, ANNA LINDBERG, ERIK LANGE, JOHN DUNGE, MARTHA RYDELL-LINDSTRÖM, ERIK STRANDMAN, A. HALLGREN, D. LJUNGDAHL, HENRIK THÉEL, GISELA TRAPP, OTTO CASPARSSON, P. LINDROTH, CARL MEURLING, OSSIAN ELGSTRÖM, TH. WALLBECK-HALLGREN, AXEL NILSSON, GUNNAR ERIKSSON, TYCHO ÖDBERG, E. SCHWAB, SIMÉON ÖQUIST, GUNNAR LAURELL, EIVOR HEDVALL, ARVID FOUGSTEDT, GUSTAF UNMAN, ALFRED EKSTAM, SEMMY NYSTRÖM, GUSTAF LJUNGGREN, AGDA NORDLÖF, HARALD SJÖVALL, HJÖRDIS NORDIN-TENGBOM M. FL.

*

KLICHÉRNA UTFÖRDA Å A. BÖRTZELLS TRYCKERI A.-B.

*

WILHELMSSONS BOKTRYCKERI A.-B.,
STOCKHOLM 1909.

Ett litet för- ord och ett

DEN OMSTÄNDIGHETEN att vanan mer eller mindre trubbar af uppfattningen, afkyler känslan och gör ögat grumligt, får väl tagas som orsak till att vi stockholmare hittills gått omkring i vår egen stad och stirrat på stockholmskan, utan att finna hennes typ — särdraget, som skiljer henne från öfriga svenska kvinnor.

Men så en dag slog det oss att hon verkligen fanns till och att det vore en oförlätlig klumpighet, om hennes egenskaper icke skulle uppmärksammas, belysas, göras till föremål för pris och — ris. Det sistnämnda under fullt höfviska former, något annat kan ju ej sättas i fråga, alldenstund en kvinnas skavanker mera påstås bero af den manliga miljö, i hvilken hon lever, än af henne själf.

Språkets medel syntes oss emellertid icke tillräckliga för att ge en rätt föreställning om vår stads kvinna, hon, som fångar oss i sina nät hvilken stund det behagar henne, hon, för hvilken vi samla och skingra förmögenheter och som är det röda inslaget i vårt fattiga lif.

Därför riktade vi oss till våra konstnärer, uppmanande dem att i kraft af sin manliga benägenhet för det evigt kvinnliga täfla om en framställning af stockholmskan i bild.

Och konstnärerna sveko icke.

Tack vare deras begåfning, deras kärlek till ämnet myllrade ett tåg af kvinnor in på vår byrå, tecknade i svart och hvitt, på papper i alla tänkbara storlekar, och med en variation i uppfattningen, som avslöjade, att stockholmskan har långt flere nyanser än hvad vi i vår beundran trott henne om.

Alla de täflande konstnärerna arbetade gifvetvis med tanke på att eröfra något af de pris vi utfäst. Namnen på de fyra lyckliga läsas i herrar prisdomares här följande protokoll tillika med deras auktoritativa betygssättning af det gynnsamma arbetsresultatet.

*

DÅ VI PÅ ANMODAN af Iduns redaktion genomgick det till ett antal af 164 uppgående teckningar, hvilka insändts till Iduns pristäflan Stockholmskan, föreföll af alla dessa ofta förtjänstfulla, ibland äfven mindre framstående ritningar ingen direkt uttrycka de förträffligheter, hvarmed vi tänka oss stockholmskan vara utrustad.

”Till ariskt blod det renaste och bästa,
till svensk jag vigdes af en vänlig norna,”

sjunger Viktor Rydberg, och häri instämma vi med skalden och tillägga med en viss själfkänsla: samt äro dessutom infödda stockholmare. Det kan egentligen blott tänkas en grad till af medfödd ypperlighet, nämligen en medlem af mänsklighetens bättre hälft, en arisk i Stockholm född svenska. Här har man helt enkelt den organiska utvecklingens toppunkt.

Karaktäristiken i teckningarna har ej gått mycket längre än till det ariska, det svenska och särskildt det stockholmska har ej kommit till sin rätt.

Första priset har tillerkänts ”Krapplack”, herr Axel Törneman. Hans teckning Stockholmskan före-

Teckning af Olga Raphael.

faller oss ha stora konstnärliga egenskaper. Andra priset har utdelats åt den bild, som bär mottot ”Tip Top, medlem af kronprinsessan Margaretas sportklubb”. Den är utförd af herr Leon Welamson och är i vårt tycke en ganska stilfull skämtbild öfver en ung dam, som ägnar sig åt idrotten, hvilken rätt odlad kan utbilda kroppen, öka det sociala anseendet och påskynda förlofningen. Tredje priset fick ”Viola”, fröken Brita Ellström. Teckningen föreställer en liten fröken, eller som hon själf förmodligen anser, en stor fröken, som med något af den frimodighet, man lyckligtvis ofta återfinner hos svenska barn och svensk ungdom, tar sig en promenad på Skeppsholmsbron, hvarifrån Stockholm är så vackert, och där sjökadetter vid vissa tider förekomma. Ett fjärde extrapris har lämnats ”Amaryllis 30”, herr E. V. Tryggelin. Särskildt med hänsyn till att man här slapp något mer eller mindre lyckadt försök att komma med en banal dräktbild, någon sorts tillsnitsad och svarfvad docka, som lika väl kunde vara Warschauskan eller Stuttgartskan, och därför att konstnären velat ge något af stockholmskaraktär åt dessa fyra små flickor, som sitta och glädjas åt tillvaron på konditoriet, har denna bild fått ett pris. Det är dock mera andan än tekniken vi i detta fall ha tagit hänsyn till. Många af de ej prisbelönade teckningarna ha afsevärda tekniska förtjänster.

Vi sluta med ett tack till Idun, som genom denna täflan riktat uppmärksamheten på ett i vårt tycke särdeles viktigt och hos oss ofantligt försummadt område, teckningen af det omgivande lifvet, här särskildt den nu levande stockholmskan. Detta då sagdt med all skyldig aktning för de konstnärliga förtjänsterna hos Kolingens svärmor fröken Karlson.

CARL G. LAURIN.

CARL LARSSON.

*

Prisdomar- protokoll.

Oss återstår nu endast att bringa såväl herrar prisdomare och pristagare som öfriga i täfingen deltagande konstnärer, hvilkas alster vi här reproducerat, några varmt kända tacksamhetens ord för deras insatser, utan hvilka vår idé ej skulle vunnit den allsidighet och det intresse, som vi åsyftat med detta vårt julnummer.

För hvarje sida, som möter betraktarens öga, finns, skulle vi tro, alltid något visst karaktäriserande för stockholmskan, en humoristisk egenhet här, ett utslag af hennes svärmiska kynne där, en blick in i hennes hvardagslif å ena sidan, ett vittnesbörd om hennes uppsluppna festglädje å den andra o. s. v.

Än är utförandet flott, än diskret och detaljfint, och det ofta hörda påståendet, att svenska tecknare ha svårt att teckna kvinnor, då det ej gäller skämttidningskarrikatur, torde hädanefter behöfva väsentligt modifieras.

Som sagdt, det är med glädje vi konstatera, att ett så stort antal duktiga konstnärer, manliga som kvinnliga, gått med i täfingen, och vi tacka dem för de många talangfulla, spirituella, ämnet belysande teckningar, som deras möda tillfört oss.

Herrar prisdomare ha anmärkt, att särskildt det stockholmska ej kommit fram med tillbörlig pregnans i teckningarna. Omdömet har naturligtvis fog för sig. Men månne ej den bristande karaktäristiken härvidlag beror mindre på konstnärerna än på stockholmskan själf, hvars ursprunglighet ännu ej blifvit så i ögonen fallande, att hon helt skiljer sig från den allmänna svenska kvinnotypen?

Stockholmskan börjar bli exklusiv. Hennes typ befinner sig i växt liksom hennes stad, hvilken f. n. genomgår en omvandling, hvarur skall uppstå storstaden Stockholm med dess speciella kynne, dess egenartade lif, rikt facetteradt af landets många motsättningar, men sammansmält till en skapelse, om hvilken uttrycket ”stockholmsk” i framtiden bör bli det enda träffande.

Hvad stockholmskan är i detta nu af ursprunglighet och efterbildning, hur hon närmar sig den egenart, som en gång skall ge henne en plats för sig — det har konstnärerna sökt uttrycka å efterföljande blad.

Och de svenska kvinnornas tidning tror sig med fullt skäl ha lämnat ett vägande bidrag till kännedomen om det nutida Stockholm, då den i sitt föreliggande julnummer sökt ge en typskildring af den moderna kvinnan, sådan hon går och står, lever och rör sig i Sveriges hufvudstad.

Stockholm, november 1909.

Redaktionen af Idun.

STOCKHOLM- SKAN.

MEJSEL, stift och penseldrag
sökt dig tolka, härskarinna.
Evoë, till ditt behag
alla lyror brinna.

Kvinnan — jungfru eller vif —
är den kraft, som evigt strömmar,
solen i ett fattigt lif,
mål för dåd och drömmar.

Utän dig hvad vore väl
Stockholm: mörka, gråa gator!
Du ger skönhet, glans och själ,
vackra triumfator.

Du är glada färgers sken,
som i vimlets dunkel blandas.
Du gör syrestark och ren
luften, som vi andas.

Du är gatans strängalek.
Hör, i larm som gnyr och hviner
är du smältande och vek
sång från violiner.

Där din syster ifrån Seine
vinglar fram på höga klackar,
går du rank och spänstig hän
uppför höga backar.

*Dikt af
Sten Granlund.*

Käck och öppen blicken är,
under hårets blonda valkar,
och i minen, som du bär,
lura skälmska skalkar.

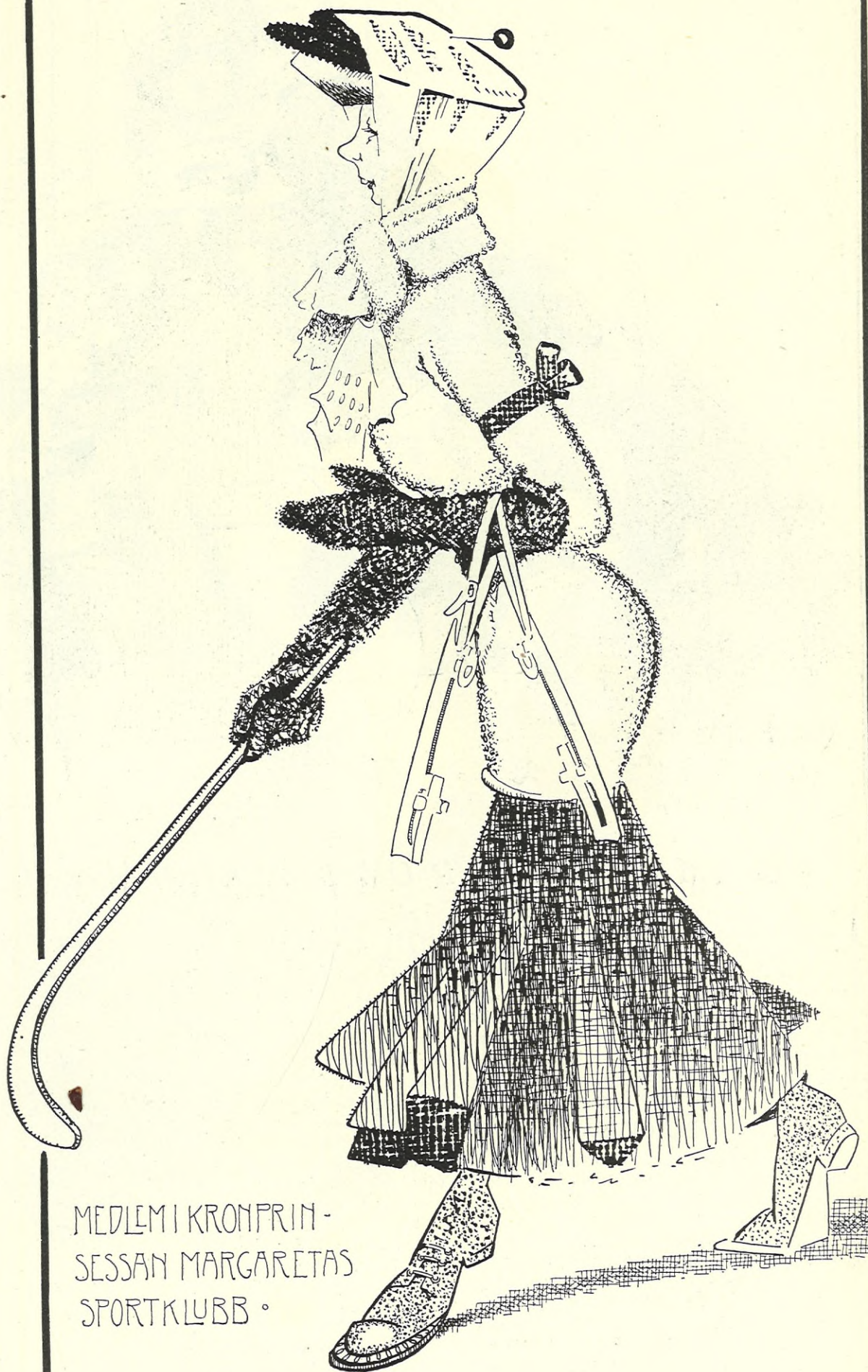
Lifsproblemen, hög och sträng,
kan du med oss arma dryfta
för att sedan vid Chopin,
rörd till tårar, snyfta.

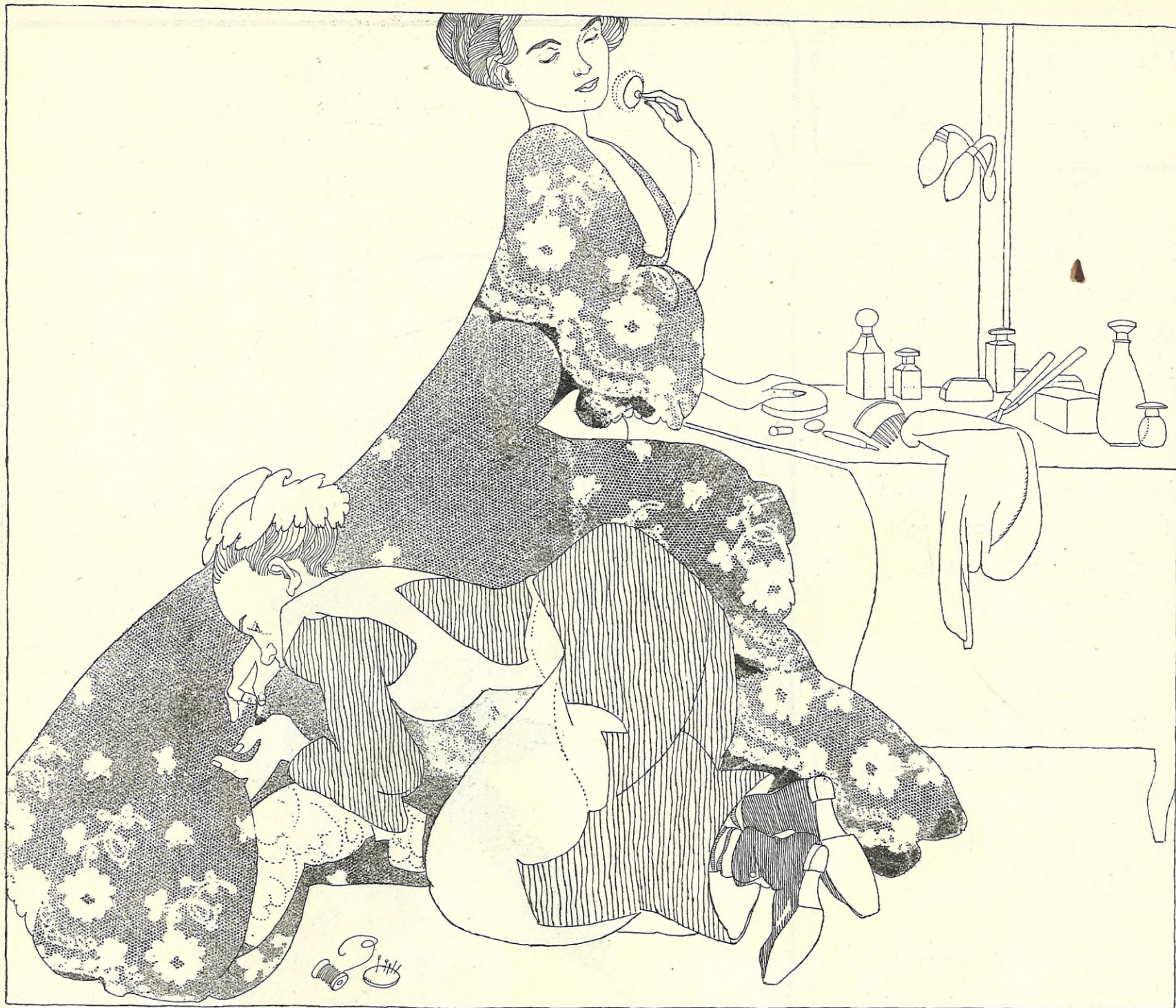
Drottninglik i galadräkt
ses i boston mjukt du glida.
Nästa morgon går du käckt
genom skog på skida.

Du är stark och du är mild,
gåtfullt trolsk som nordens nätter.
För vårt öga strör din bild
tusende facetter.

Tolka dig i rytm och rim
är som att i nät från slupen
fånga spegladt stjärnestim
ur de blåa djupen.

Evoë, med knäpp och slag
alla lyror för dig brinna,
evoë, till ditt behag,
Stockholms härskarinna.

Axel Törneman: Vid toaletten.

TRE SMÅ HISTORIER OM STOCKHOLMSKAN. AF SIGFRID SIWERTZ.

JAG VET inte om stockholmskan är så olik alla andra kvinnor i världen. Och inte heller vet jag, om jag här lyckats fånga ett enda drag, som är särskildt utmärkande för henne. Men de tre små historietterna äro sanna och ha alla timat härstädes. Kanske skola de skänka läsaren en smula af den tysta tillfredsställelse, de skänkte mig. Man bygger ju aldrig förgäves på människornas naturliga, älskvärda elakhet. Den första historietten nämner jag:

I RESTAURANGVAGNEN.

Det var en ljus afton i sommarvåren. Tåget hade just ångat ut från Centralstationen. Midt emot mig grinade den fete tyske handelsresanden öfver vårt öl. Vid bordet bakom grufvade sig två generaldirektörer öfver de höga arbetslönerna. De skulle ned till Ronneby och sköta sina magar. Men vid bordet på solsidan sutto de nygifna och sågo in i hvarandra. Hon var liten och blond med ett spelande barnansikte och klara blå ögon. Hennes hatt liknade en flytboj öfvervuxen med sällsamma sjöväxter. Hon hade ännu risgryn i håret efter afskedsbataljen på perrongen. Han var bara en ljus sommarkostym och två stora, dumma, förälskade ögon. De tego och tryckte stundom hvarandras händer.

Tåget var redan ute bland Södermanlands björkar. Då skedde det. Den unga frun speglade sig litet i rutan, såg på de båda släta ringarna, rodnade djupt och kastade en öm och rädd blick på sin man. Men så for hon plötsligt tillbaka slagen af en tanke och utbrast med den klaraste stämma i världen:

— Men Albert, jag åker väl framåt nu! Du vet, att jag inte tål att åka baklänges!

Jag betraktade med spänd uppmärksamhet Alberts ansikte. Jag tyckte mig se spåren af den strid, som utkämpades i hans inre. Hans sämre jag segrade. Han såg sig ängsligt omkring och svarade mycket tyst:

— Ja men kära Blenda, du ser väl något själf.

Hennes leende blef osäkert. Hon grep ängsligt efter hans hand:

— Ja men Albert, du vill väl inte, jag ska bli sjuk.

— Älskade barn, hur kan du tro, jag vill ha dig sjuk?

— Du tycker väl riktigt om mig, Albert?

— Visst, lilla Blenda . . .

Konversationen fortsattes sålunda ända fram till Katrineholm, där man steg ur för att invänta nattsnälltåget med sofvagnarna. Öfver den äkta mennans anlete låg trots allt ett visst mildt svärmod, då de arm i arm vallade utåt den

ändlösa perrongen. Men jag såg ut i kvällen, som var evangeliskt mild och blå, och tänkte i mitt sinne sålunda: Var ingen narr, Albert, denna kvinna skall föda dig goda barn, och du skall föröka dig och uppfylla jorden.

* * *

Den andra historietten är den förra lik, men benämnes:

SORGLÄDNINGEN.

Det var i årets mörkaste tid, och vi foro hem från Nya kyrkogården. Genom hyrvagnens dimmiga rutor skymtade på den smala gatan mellan plank och träd hela skogar af brutna stenpelare och block, som stodo och väntade på namn och adress. Stenhuggaren satt inne i sitt blåsiga skjul och högg: Knack, knack, knack! Och luften var tung och klubbig som ångan öfver en giftig brygd.

Jag hade af en tillfällighet kommit samman med en fullvuxen dotter till den döda, ty familjen var stor och hon fick ej plats i första vagnen. Hon var en mycket vacker flicka. Hon grät stilla i sin näsduk. Bredvid satt hennes bästa väninna, som jag endast flyktigt kände.

Det hade varit en lång och tryckt tystnad,

då väninnan mumlade något om den vackra sången i kyrkan. De togo hvarandras händer och samtalade mycket tyst och högtidligt om prästen och det dåliga vädret och kransarna och blommorna. Och allt som oftast såg jag tårarna pärla fram under den sörjandes bruna ögonfransar. Det var stora, klara tårar, som bara gjorde henne vackrare. Och väninnan tvärtystnade och såg länge på henne och slog ihop sina händer och utropade:

— Men Eva då, hvad det klär dig att ha sorg!

Och Eva såg upp med ett plötsligt oemotståndligt leende fullt af varm tacksamhet. Det fanns intet af slapphet eller fräckhet i hennes ansikte. Det var blott glömskan, som ett ögonblick strök med rosenfinger öfver dragen. Hon hviskade:

— Den är från Magnussons klädningen . . . Tänk att de fick den färdig på två dagar.

Jag sjönk tillbaka i mitt hörn och slöt ögonen. Bilden af hennes ansikte gled som en smekning genom mitt bröst. Det var det enda lifvets löfte på denna grå och onda dag. Lifvet förlät sig själft i hennes leende. Jag prisade den ljufva tanklösheten, den klarögdä välsignade glömskan. Och jag sade till henne i mitt hjärta: Du har förlorat din moder. Men själf blir du moder. Och nya leenden och ny lek spirar det evigt i världen.

* * *

Den tredje historietten är till sin anda de förra lik, men den benämnes:

LOGIKEN.

Det var en gång en ung, vacker fru, som hade den lilla fåfångan att vilja beskydda konsten, litteraturen och äfven filosofien. Nu voro representanter för dessa tre lifsmakter inbjudna till supé, och man dansade något före maten. Den unga, vackra frun, hvars namn var Sara, gled in i ett tyst och skumt sidoge-

ung man, som rökte starka cigarrer och hade en mörk blick

Sara ordnade de röda blommorna i sitt svarta hår och slog filosofen på armen med sin solfjäder.

— Hvarför dansar ni inte?

Filosofen knäppte af sin cigarr i den i soffkarmen infällda askkoppen af japanskt porslin och såg rakt framför sig:

— Den helige Chrysostomus kallar dansen för ett kretsannde, hvars centrum är djäf-vulen.

Sara klappade händerna:

— O, så roligt, det skall jag genast berätta för de andra!

Men då såg hon, hur filosofen log ett elakt löje, och hon hejdade sig och betraktade honom länge

med sin mest strålande blick

Fred. Ericsson: En löjtnant gick förbi.

mak och kastade sig flämtande ned i en underbart modellerad soffa, som egentligen var en bokhylla och i sina skåpformiga sidokarmar innehöll världens bästa litteratur. Man såg, att det icke var med sin man, som Sara dansat.

I andra hörnet af soffan satt inkrupen en

— Weininger, var det inte han som sköt sig?

— Jag menar, om ni läst, hvad han säger om kvinnan?

— Jo, naturligtvis — fast jag inte precis minns det för ögonblicket.

Filosofen konstaterade belåtet kvinnans typi-

ska lögnaktighet och fastslog genast några hufvudpunkter:

— Weininger säger, att den absoluta kvinnan inte står i något förhållande till identitetsprincipen. Hon saknar totalt logik. Men logiken är ryggraden till all moral, och därför måste mänsklighetens uppfostran helt och hållet frångas mödrarna . . .

Filosofen lade det ena benet öfver det andra och teg som den som sagt allt.

och utropade:

— Hvad tänker ni egentligen om kvinnan?

Och det syntes på hennes förväntansfulla leende, att hon menade: Hvad tänker ni egentligen om mig?

Men filosofen såg fortfarande bara rakt framför sig och frågade:

— Har ni läst Weininger?

Hennes blick blef orolig och sökande:

Sara stirrade tyst framför sig. Hur skall jag måla kindens rodnad och blickens ljufva förvirring? Hon kämpade efter ord, som hon inte fann. Hon hade en hel blommande värld inom sig, som hon inte förmådde lyfta i ljuset. Hon stampade i den persiska mattan med sin lilla förgyllda sko . . .

Då hände det sig, att hennes treårige son, som vaknat ur en dröm om Magnetberget och fågel Rock, plötsligt kom intultande från barnkammaren för att få godnattskysen en gång till. Han snafvade i sin långa nattskjorta och föll på näsan och ropade snyftande på sin moder.

Då glömde Sara genast den elake filosofen och allt hon ville säga honom. Och hon sträckte ut sina armar och formade munnen till en kyss och ropade:

— Kom hit, min älskling, så ska jag hjälpa upp dig!

Vid dessa ord lyste den elake filosofens ansikte upp i vild triumf. Men gossen reste sig genast och glömde, att han slagit sig, och sprang fram till modern, som satte honom på sitt sköte och kysste honom och berättade sagan om den lycklige prinsen . . .

Då talade jag, som hela tiden stått dold bakom ett förhänge af rödt siden med gyllene drakar, sålunda till mitt hjärta: Prasad vare du Sara, som består dig med andra förhållanden än identitetslagen. Jag glädes, att du ännu har blommande snår att gå vilse i. En god moder är du, liten med den lille, glömsk med den glömske, glad med den glade. Tids nog får den elake filosofen hand om din son.

Gunnar Widholm: Snöklockan.

ETT KÅSERI OM STOCKHOLMSKAN.

AF CELESTIN.

Einar Nerman:
På promenaden.

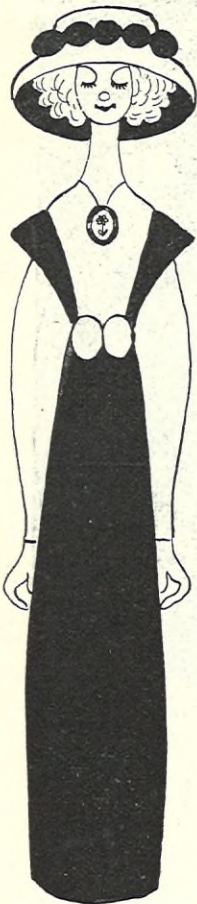
DET ÄR EN sommar-
dag i Strömparterren.
Herrar Müller und Meyer
från Berlin ha med sina
mörkgröna tyrolerhattar,
köpta vid Friedrichsstrasse,
slagit sig ner vid ett bord
och hålla ögonen ömsom
i Bædecker för att orien-
tera sig, ömsom på de unga
flickor, som i färgrika dräk-
ter fladdra likt fjärilar
förbi deras bord. Studiet
af plankartan öfver Stock-
holm sker alltmer förströdt,
och när en af de unga
damerna nalkas bordet,
frågar hr Müller med ett
förekommande leende:
Sind alle schwedische Mäd-
chen so gekleidet?

Den tilltalade förstår
inte hvad frågan gäller,
men föreslår försöksvis:
Kaffefrukost?

Nej, mina herrar turister,
inte alla svenskor gå i
nationaldräkt, men en be-
tydande del, det kan jag försäkra. Förr buros
de på landet och inte alls i städerna, nu är det
alldeles tvärtom. Och om ni ser er om här i
Strömparterren, vimlar det af alla Sveriges land-
skap, ganska nätta och klädsamma utom lapp-
dräkten, som våra resliga svenskor inte alls passa
till. Se på den där fröken till exempel, hon är
lång som en humlestör, och lappdräkten hänger
som en pölsig nattrock omkring henne. Två
hattnålar genom mössan komplettera den etno-
grafiska förbrytelsen. Hennes profil svär där-
emot inte mot dem, som afteckna sig mot
horisonten i Kebnekaise och Abisko.

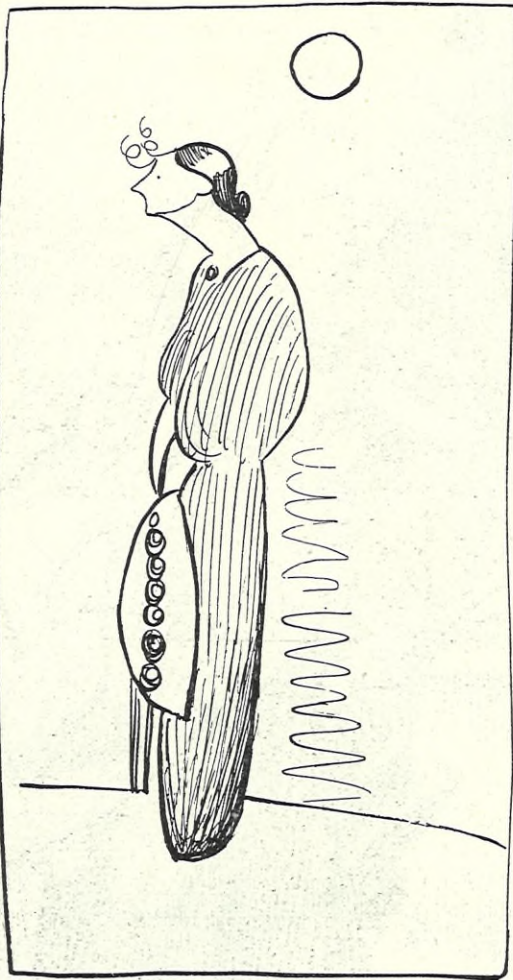
— Ja, svara hrr Müller und Meyer, men de
äro just inte vackra någon.

Ah, jag ber, nu öfverdrifver ni och erkänner
inte ett visst täckt behag, som
finns hos dessa representanter
för stockholmskan. Men jag
kan ge er rätt i att, fattade
som exponent för kvinnlig
stockholmsk skönhet, äro de
något under måttet. Men,
mina herrar, hvar hemma hos
er i Das grosse Vaterland får
man bland ett antal slumpvis
sammanförda unga kvinnor se
den idealiska skön-
heten? Nirgends, hr
Müller! Eller gå på
en gata i London och
vänta att få se den
berömda anglosaxiska
rasskönhetens typer,
de där himmelska
uppenbarelserna med
alabasterpanna och
dufvoögon. Ni kan
flanera både Strand

Einar Nerman:
Flickan från Tekniska skolan.

och Piccadilly utan att möta andra än täm-
ligen banala kvinnoansikten, intetsägande, där-
för att deras ägarinnor aldrig haft något att
säga, slappa efter världsstadens slitsamma släp,
trötta, utpinade — tout comme chez nous!
Eller erinrar ni er från franska parlamentariker-
nas besök i sommar, hur fransyskorna sågo ut.
Ah, la parisienne i Stockholm, det var minsann
någoting att ta vara på för minnet! Och så
sträckte man på halsarna och stod i spänning

Einar Nerman: Författarinnan.

att få se denna strålande uppenbarelse likt en
modets Venus stiga upp ur mänskofodens bölje-
skum. Men hvad fick man skåda: några respek-
tabla gummor, vidare en samling fruntimmer,
hvilka sågo ut som folket är mest, några back-
fisch-knappar, förtjusande hvarhelst de uppenbara
sig, och så i denna stora samling en, säger en

Emil Åberg: En frigjörd.

kvinna, som kunde kallas
verkligt vacker.

Ni märker, hvarthän jag
vill komma i min lokalpatri-
otiska bevisföring. Jovisst,
stockholmskan är fullt ut lika
vacker som trots någon annan
hufvudstads kvinnor. Man
skall vara blind för att inte
se den charme och fraicheur,
som den unga stockholmskan
äger, och är man infödd stock-
holmare, har man lätt att
konstatera, hur hon på bara
några få år kommit till insikt
om lämpligheten att ge en
vacker tafla en däremot sva-
rande inramning. Den tid
är öfver, när kvinnosakskvin-
norna voro mannasaksklädda,
eller när endast en dålig
kvinna fick ha en bra hatt.
Det vill säga, vi ska' inte
hovra oss, utan se sanningen
rätt i hennes stränga ansikte.
Man får inte vara för väl-
klädd i Stockholm, ty då
riskerar ett fruntimmer lätt
att bli tagen antingen för en utländsk kokett
eller en inhemsk kokott. Man behöfver bara
sitta i en spårvagn och se, hur en elegant dam
mönstras, för att förstå den nivå, där fruntim-
mernas alltid misstänksamt nyfikna blickar öfver-
gå till de strängt fientliga, som å samhällets
vägnar sätta sig en garde mot förförerskan.
Hela hustaflan med aga och allt står vid detta
tillfälle i kvinnoögat. Stockholmskans sätt att
begapa sina medmänniskor afslöjar på ett be-
tänkligt sätt småstaden Stockholm. Men man
får ju ta hufvudstaden sådan den är: inte större
än att den godt kunde få rum utmed en af
världsmetropolernas hufvudgator. Den dag, när
ett par, tre nigger kunna
promenera på Drottning-
gatan utan att en enda
människa vänder på huf-
vudet, kunna vi börja
resonnera om något som
liknar en tillstympelse
till storstad.

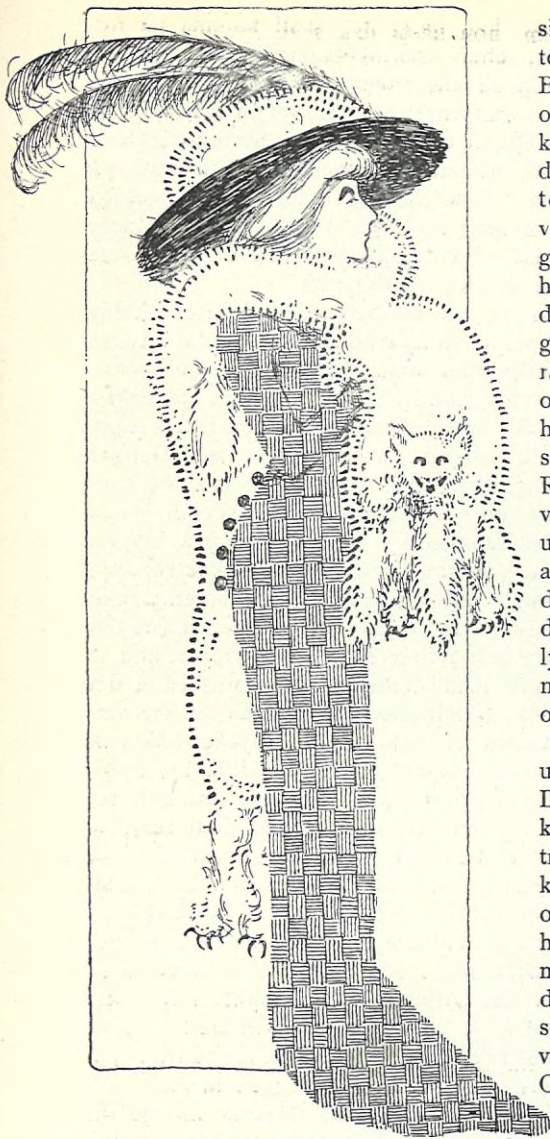
Men, som sagdt, stock-
holm-
skorna
klä' sig
numera
med en
viss ele-
gans, och
ett tidens
tecken är,
att en stor
daglig
hufvud-
stadstidning anser mo-
dekåsösen som en
nära nog lika viktig
redaktionsmedlem
som ledareskribenten.
Det är kvinnans spalt
här och råd till da-
merna där och hem-
mets sida och rese-
stipendier för kvinnor
— man ser, att hrr
redaktörer kommit till
klarare insikt om
kvinnans betydelse än
förr, när det ansågs
att hon kunde nöja

Einar Nerman: Målarinnan.

Einar Nerman:
Studentskan.

Ingrid Gustafsson: Directoire.

sig med förlofningsannonserna, följtongen och plock ur skämtbladen. Bidragande omständighet till den omsorgsfullare klädseln är väl också kommunikationerna, som föra hit de kära turisterna i extravaganta toaletter, hvilka promenera som väckande agitationsnummer på våra gator. Desslikes har den stigande välmågan gifvit damerna råd att resa ut och komma hem igen med svajiga hattar. Resten gör den välsignade afundsjukan, icke att förglömma det slöseri och den njutningslystnad, som en moralisk landsort emellanåt hundsvotterar upp oss för. Det skall väl komma till uttryck hos det kvinnliga könet också. Herrarna ha sin välsignade punsch, damerna sätta sina punschalfvor i hatten. Och när alla faktorer hunnit medverka, kom den dag, då matros hatten fick afmönstra och stockholmskan satt ifrigt lutad öfver senaste numret af La mode parisienne.

Pretentionerna stiga. Notariens fru vill snart vara lika vräkig som bankdirektörens, och den som förut nöjde sig med en vinterdräkt och en teaterklädnad för säsongen, måste nu partout ha pro primo en pälskappa, vidare en regnkappa, den obligata sportdräkten, fyra à fem inneklädningar i smakfulla mönster samt sist, men icke sämst, ett modernt skinn garnityr. All denna härlighet fås hos damskräddaren på modet, som tillika är körsnär.

Denna för stockholmskans tillvaro särdeles betydande personlighet bor naturligtvis förstklassigt och reser två gånger om året till Paris, hvarifrån han medför både de finaste och — o äkta männer! — dyraste nyheterna. Ett promenadtyg för 25 kr. metern, hvad betyder det för en skräddare, som tar 175 kr. för äfven den enklaste dräkt, som utgår från hans atelier. Han behöver inte vara orolig att ej få kunder. Under säsongen ligger han på knä så godt som dagen igenom för stadens skönaste och rikaste damer — profningarna utför han naturligtvis själf. Han har för de olika kunderna nyanser skiftande som en kameleonts. För grefvinnans räkning en låg och ödmjuk röst och en respektfull plats nere åt dörren till. För det fina namnets skull prutar han af en 25 kr., om så behöfs. Fondmäklarfrun purrar han på »sista nyheten» från Paris, som madame Dubois vid en liten förstadsgata i Asnières inte skulle vilja ha för halfva priset, ty tyget är ju redan

aldeles omodernt. Hos fondmäklarfrun placeras det med hundra procents förtjänst, och hon knorrar ändå inte. Tvärtom, ju dyrare, dess bättre! Se'n kommer sta'ns modedrottning, den som alla damer i hemlighet söka likna och som är en ständig källa till förvåning, hur i Guds namn hon kan hitta på att just en färgklick där skulle göra susen. När hon träder in genom dör'n, lägger damskräddaren bort alla choser.

Den stora uppgiften susar med sina vingslag genom luften och allvaret breder sig öfver hans annarskokett småleende drag. Han säger till, att han inte tar emot på två timmar, och så slå de sig ner, hon i en fåtölj, han jämnsides på en taburet. Tre olika journaler genomgås, och sedan man efter mogen öfverläggning lagt undan några förslag, tas modetygerna fram. Han vecklar ut dem som en generalstabsofficer rullar ut plankartan för fälttåget, hon bekikar tyget som från höjden af ett utsiktstorn, medan hon då och

Ingrid Gustafsson: Vitt.

i samråd med henne på det ena förtjusande arrangemanget efter det andra, och när hon gör femte profningen, har mästerverket fått pricken öfver i, och mästaren själf är så belåten med sitt arbete, att han beviljar henne den ynnest, som endast förunnas ett litet, litet fåtal utvalda: hon får se hans taflor! Ty han vore icke den mångsidige konstnär han är, om han inte också målade, men bara som amatör och

Ingrid Gustafsson: Konst.

då nickar bifall till hans utläggningar. Man är i valet och kvalet. Situationen är kinkig, och han kan rent af glömma sig därefter att han betänksam rifver om den eleganta benan. Hon måste ha en färg, som klär hår och ögon, och det gör inte modedefärgen. Då — med en heroisk gest, densamma hvarmed Gracchernas mor uppoffrade sina barn, kastar han modetyget åt sidan. Man måste framför allt ha en färg som klär! Sedan blir det skräddarens sak att fundera ut finesserna och smälta konstverket samman till ett helt. Och var lugn för att han gör det. Allt efter som arbetet fortskrider, hittar han

istörsta diskretion. Inte ett ord om saken till Calle Larsson och Zorn. Sedan blir hennes nästa steg att välja blommor, skor, handskar till all denna härlighet — och hårklädseln för all del; kanske åker hon direkt från modisten till hårfrisörskan för att få de stora gluggarna mellan hufvudet och hatten fyllda. Modet fordrar ju massor af löshår nu. Om Delila lefvat i våra dagar, skulle hon ha använt Simsons hår till en valk

åt sig. De arma ungkarlarne gå och beundra damernas yppiga hårkrona och veta inte, att minst hälften är löst. En jungfru stod en dag på en piskbalkong och dammade på med rottingen. I ett fönster midt emot stod en herre. Jungfrun var ganska söt. Herrn förstod inte, att han ej långt förr insett det uppfriskande i att få några lungor luft vid öppet fönster. Men plötsligt vidgade sig hans blick förvånad. Han lutade sig fram och ropade till jungfrun:

Ingrid Gustafsson: En blomsterflicka.

- Fröken!
 — Ja, hvad är det?
 — Stoppa in strumpskaftet, som glider ur håret!

Jungfruns händer lyftes hastigt uppåt, och hon skyndade bums in. Det var hennes hårvalk, som glidit ner. Så var det slut med den lilla fönsterfirten. Modets Moloch hade ännu ett offer att triumfera öfver: en jungfru gick förargad till sängs, dock först sedan hon plockat hufvudet fullt af lockpinnar. Hon måste ha håret riktigt i ordning till morgondagens stora ordensbal på National.

Några timmar förut hade kanske hennes matmor suttit hos stadens förnämsta hårfrisös, fröken Koaffyrigen. Det har varit tyst en stund på eftermiddagen, och fröken själf står framför spegeln och kammar sin locktupé, slätar ut förklädet och skjuter upp armbanden. Efter dessa jämkningar på toaletten går hon otåligt af och an, ömsom tittande på klockan, ömsom ut genom fönstret. Äldsta biträdet, som håller på att spänna en peruk på stocken, mumlar förargad något om, att beställd tid, som gick öfver fem minuter, borde debiteras extra. Så gjorde man, när hon var i Amerika.

Slutligen hörs en droska rulla fram, stampningar i farstun, — snön har fallit ganska duktigt — dörren öppnas, och rummet fylls af bankdirektörens fru, som kommer en kvart för sent. Men det gör ingenting, hon är stamkund, och fröken själf tar hand om henne. Det tål verkligen vid att vara skicklig i yrket för att af fruns fem strån göra en koaffyr efter senaste journalen. Men på toalettbordets marmorskifva tåga hjälptrupperna fram: valk, flätor, trens och små söta knippen af lockar, som skola sitta i pannan och bilda en rad af förtjusande kärlekskrokar.

Bankdirektörskan knäpper upp halslinningen, marker upp sig i stolen och börjar lirka litet i låset till språklådan. Ett lätt smicker för den charmanta koaffyrigen vid senaste Amaranten gör hårfrisörskan oändligt blid. Bankdirektörskan flyttar topasringen till diamant-ringarna, drar så af alltsammans, och yngsta fröken kommer fram med manikyrlådan. Samtalet glider nu lättare med små pikanta interiörer ur societetslivet. Då och då får manikyrföröken en admonition. Naglarna få inte klippas för korta. Och så en hastig blick i spegeln. Det får inte bli för bredt öfver öronen och inte för hårdt bakåt, och en särskild plats måste göras för ägretten med juvelspännet. Ändligen är hon färdig. Och nu blir det stor rådpläg-

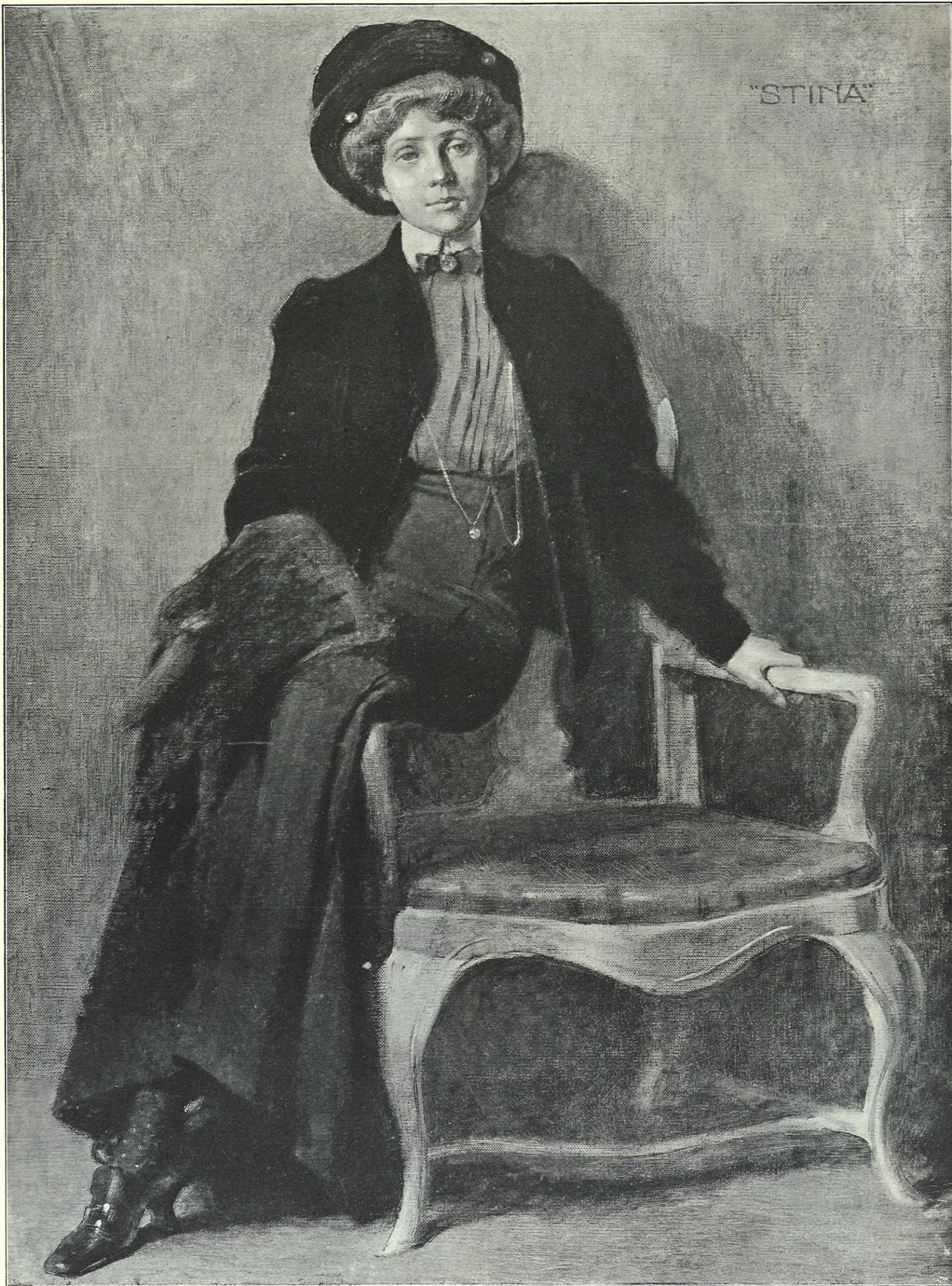
ning, om hon nästa dag skall komma på förmiddagen eller eftermiddagen. Att hon inte skulle komma alls, ifrågasätter hvarken hon eller biträdena. Det ringer oupphörligt på telefon: kamning på Grand och kamning på Sturegatan. Stor kostymbal på ett ställe och brudklädning på ett annat. Och de små frisörflickorna springa kring stan med sina skinnväskor fulla af tänger och puder. Ha de fått bra med dricks, slinka de in på kondis i förbifarten.

Kondis — sysslolöshetens högkvarter, kaffekonseljernas offentliga noteringsbörs, där nästans värde faller eller stiger med fluktuerande skiftningar, den kvinnliga gourmandisens själfdeklarationsbyrå, finnas dina konsumtionssiffror upptagna i de statistiska tabellerna? Inte! Det var besynnerligt, en så viktig samhällsfaktor som du ändå är. Haremsodalisken skulle känna sig rätt hemmastadd i konditoriets små krypin, åtminstone en liten stund, innan likheten upphäfs därmed, att *han* tränger in i haremet och opåtaladt slår sig ner. Mannen är också en läckergom och därför ser man herrarna, inte så få, trängas med damerna vid tårtdisken å det fashionabla konditoriet, där det en vacker vinterdag mellan 12 och 3 är så mycket folk som vid en julrealisation. Men den lilla kyparpojken, som dagen i ända balanserar brickor, tar ändå aldrig fel på, hvar kaffet skall serveras och hvar te behagas. Beskäftiga fruvar segla in och beställa glacer och tårtor till sin stora middag — och kom ihåg, fröken, de får inte vara för söta, herrarne tycka inte om det. Vid disken står en och annan ungeherre och gör sin beställning med en min, som försöker se så likgiltig ut, som det gällde ett hekto kaffe, fastän det är ett halft kilo konfekt — den bästa för all del! — som plockas bit för bit ner i den lilla spetskantade pappkartongen. Emellanåt bryter känslans lavaström dock igenom ytan, och den unge mannen tar sin förfarna moatjé till råds. Hvad kan *hon* egentligen mest tycka om? Fröken bakom disken småler diskret och föreslår med sin glatta, förbindliga expeditröst: ja choklad, mandel, kanderade frukter.

Kavaljeren från senaste kadettbalen tittar in som hastigast för att träffa en bekant, som kan ge uppslag till en promenad genom Kungsträdgården och uppför Sturegatan — oh, så härligt! anförtror hon sedan sin bästa väninna, till hvilken hon skrifver brev på åtta sidor om da'n, fastän hon bara bor ute vid Saltsjöbaden, och tillsammans med vilken hon delar ideal: Napoleon. De beundra honom bägge utan svartsjuka och skänka hvarann hans bild till julklapp. Men Pamela — hon heter så den här månaden — har på senaste tiden beslagits med anlag till otrohet. Hon har börjat kritisera Napoleons ben — kan man tänka sig! — och har hotande ansatser till att slå sig i slang med Laroche-Jacquelin, Vendéupprorets hjälte.

På eftermiddagen är det tyst på konditoriet. Hvert tar stockholmskan vägen då? En utlänning satt på ett af våra musikkaféer efter middagen. Han tittade sig rundt och såg bord vid bord fullsatta med fetlagda, välmående stockholmare. Förundrad frågade han: men hvar i all världen hålla fruntimmerna till? Det finns ju bara karlar här.

Kan inte säga, min bästa herre. Det finns en tid på dagen, när stockholmskan, likt den sköna Melusina, drar sig undan för sig själf, om för att i likhet med henne visa sitt verkliga jag, kan jag inte säga. För jag har aldrig lyckats titta genom nyckelhålet.

Edw. Berggren: Skådespelerskan.

FORCE MAJEURE.

STOCKHOLMSSKISS AF ELIN WÄGNER.

Leon Welamson:
Hårdt bidevind.

SVEN HADE förmiddagsvakt, Jane, hans hustru, var ensam hemma, och alla begärde af henne, att hon skulle finna det treffigt.

Han ute i arbetet, hon hemma i våningen, det är ju som det skall vara, sade alltid Janes mamma. Det var lönlöst att beklaga sig för henne, hon hade 20 inackorderingar på Kungsgatan och var ur stånd att förstå annat än att sysslolösheten och stillheten i det unga hemmet var ett plus utöfver Sven, som Jane borde tacka Gud för.

— Vänta du förresten, sade hon, till dess barnen kommer, men till det svarade Jane, att då fick det förr vara.

Klockan var icke mer än half ett, Sven skulle komma strax efter fyra, men hon hade redan medhunnit sitt förmiddagsté och sitt förlutna.

Hon gick planlöst genom våningen, från sängkammaren och arbetsrummet till matsalen och tillbaka igen. Det var så tråkigt, att inte ens sidenfodret i hennes kjol iddes frasa längre. Läsecirkelsboken, »Ninas bröllopsresa», hade gått åt första dagen, och nog var det bra illa ställt ifall hon var tvungen att läsa Turistföreningens årsskrift. För att få litet sällskap satte hon sig slutligen midt emot spegeln i sängkammarskåpets dörr och hängaf sig i en bekväm stol åt förtviflan.

En förfärlig leda hade gripit henne. Hon var icke van vid slikt, något sådant hade aldrig händt henne på posten eller pensionatet, och hon förstod inte riktigt, hvad det var. Men om någon skulle satt hennes förnimmelser i ord åt henne, skulle det blifvit: — Ja, nu är jag ju ändtligen gift, är det så inte mera, har jag

nu bara att bli äldre och äldre, har jag ingenting bättre att vänta?

Postverkets lönereglering? I alla åren hade man drömt om den, nu var den kommen, och man skulle knappast märka de stackars fem hundra! Och när Sven kom upp i nästa lönegrad, var hon 37 år, och det kunde just göra detsamma. Vid slutet af vädjobanan vinkade postkontoret i Skenninge och sedan döden. Jane började snyfta nervöst. Så såg hon på klockan, den var tio minuter i ett.

Den underliga och främmande olustkänslan dref henne upp ur stolen blott för att möta henne vid matsalströskeln. Allt retade henne: de fyra löjliga väggarna, de nyköpta möblerna, de praktiska lysningspresenterna, den absoluta tystnaden, endast någon gång bruten af en ursinnig mattpiskning, den höga, svarta muren midt emot, som tog bort ljus och luft.

Och så kom det sig, att det var ingenting annat än det egna hemmet, sju månader gammalt, som dref henne i full förtviflan ut på gatan. Hon gjorde toalett, hvilket redan det var nervlugnande, och smällde med obeskriflig lättnad igen tamburdörren om sig. Hon hade inte haft

en aning därhemma att dagen var så vacker, glad gick hon neråt Upplandsgatan, den var full af folk, men ingen tog sig så bra ut som hon, sade butikfönstren.

Här var något att se, här hände något, hon mötte bekanta, som hälsades med värdighet, hon gjorde i Tegnérlunden en lustig upptäckt, som gaf ett mäniskoöde i hennes vårdlösa händer, fick idén till en blus och beställde ett par kängor.

Men det var först då hon märkte, att hon stod utanför kontorets port och stannat där, liksom droskhästen utanför ölstugan, som den stora idén föddes i hennes hjärna. Hon lät den icke bli en minut gammal, vek genast med en hemmavand sväng in på gården, sprang uppför en stentrappa, ryckte upp en dörr, betecknad som privat ingång, och kom in i en oändlig, rak korridor, klent upplyst med små nakna gaslågor.

Jane drog med välbehag till sig luften, som hade en krydda af damm, postpåsar och

postbetjante, och styrde mot chefens dörr, nu med mera dröjande steg.

Ett par rundkindade unga flickor med vida frisyrer och förkläden kommo arm i arm emot henne, stirrade kort och kraftigt och gingo förbi med en hviskning.

Det gick allt långsammare för Jane, men nu var hon vid chefens dörr, makade på hatten och knackade.

Det dröjde, tyckte hon, ett ögonblick för länge, innan hon fick svar, men när hon kom in i det yttre expeditionsrummet, satt chefens nittonåriga dotter vid sitt med papper betäckta skrifbord och arbetade träget, medan en mycket ung, ståtlig och blond resepostexpeditör med torrt allvar letade i telefonkatalogen.

Jane hälsade, men aktade sig noga för att småle.

— Chefens skrifbiträde — det kunde i värsta fall också duga, tänkte hon snabbt, men det lär väl dröja, innan *han* släpper *sin* dotter till hushållsskolan och äktenskapet.

— Är det möjligt att få träffa chefen?

Flickan vid skrifbordet fäste sina lysande bruna ögon på Jane

— Jag skall höra efter, sade hon med afmått artighet, men vi har kvartal, och han är därför alldeles öfverhopad med arbete.

Jane visste lika bra som flickan hvem som drog den största bördan af kvartalet, men var alltjämt lika allvarlig, då hon svarade:

— Ja, det vet jag ju, men bed honom i alla fall att ta emot fru Sundius i ett angeläget ärende ett par minuter.

I det inre rummet satt chefen i sin snidade karmstol af ek vid ett ännu större, men mycket ordentligare skrifbord än det dottern använde. När den lilla söta fru Sundius — men hon ha-

Wilhelm Carlberg: Strandvägen kl. 7 e. m.

Wolmar Ehrling: Söndags-stass.

huvud och gaf en stor, oförbehållsam, bedjande blick.

— Har en nygift fru några önskningsfrågor? frågade han tillbaka med ett leende, som började frysa i ytterkanterna.

— Jag skulle vara så tacksam, sade Jane, som knäppt ihop händerna, så tacksam, om jag kunde få börja arbeta igen.

Det förbindliga leendet var med ens borta och lämnade kvar ett kallt och högdraget gammalt ansikte.

— Redan trött på hemlifvet?

— Jag har aldrig älskat det.

— Kanske inte mannen heller? Det lät som om han kommit på henne med ett tjänstefel.

— Älskat Sven? Jo visst, hvem tar ni mig för? och förresten kan man icke i all evighet förbli fröken

Erik Jonsson: Ett paradnummer.

de fått en alltför torr och stram hy på sista tiden och blifvit mager — kom in, reste han sig och hälsade med en f. d. öfverordnads vänliga förtrohet.

— Hvad förskaffar mig den numera så sällsynta äran?

Janes hjärta klappade hårdt.

— Jag har en bön att framställa, sade hon, och vid »framställa» lyfte hon på sitt böjda

Hilding Werner: I »Snobbrännan».

Lundblad. Så att det — —. Men jag trifs inte med denna sysslolöshet, jag är en för gammal uf med mina elfva år på posten.

— Än hushållet då, min fru, det är minsann också ett arbete för ett fruntimmer.

— Med en så anspråkslös make, två personer, två rum och kök, nej inte för den, som är tränad under en sådan chef, sade Jane med en liten

smickrande reverens, ty hon var besluten att göra så godt hon kunde.

— Två personer, men — ni blir väl flera?

— Vi får knappt rum själfva i våningen, sade Jane kort och avvisande.

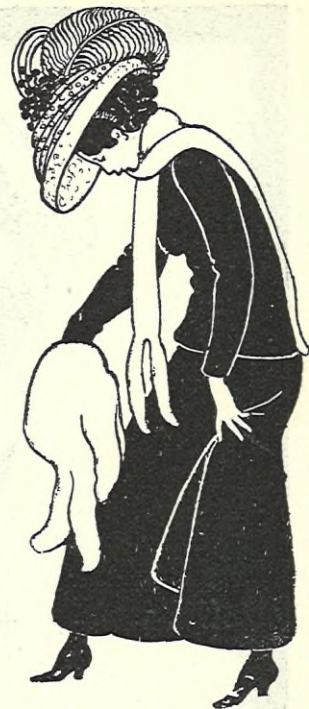
Men nu hade hon varit dum, och hon såg det ögonblickligen på hans uppsyn.

— Inte får man tänka så, det är ju oförsvärligt! Hvad är ni unga för en sort, jag förstår er inte.

Man skulle rent af kunna säga, att ni äro degennerade. Ingen ansvarskänsla, men maklighet och lättsinne, det är hvad ni har. Annat var det med oss — och han rätade på sig — när jag hade de inkomsterna som vännen Sundius, hade jag redan tre barn.

— Ja, men chefen kanske inte var gift, försvarede sig Jane.

Han såg först litet obeslutsamt på henne,

Herman Neujd: Det kritiska steget.

så drog han motvilligt på munnen.

— Det här är minsann ingenting att skämta med. Här går vi och hoppas på bättre tider för gamla Sverige, vi är sentimentalare, vi äldre, drömmer om ett rikt och blomstrande land, som än en gång skall få ett ord att säga bland folken, och så ni, våra närmaste arftagare, utan en tanke utöfver kvartalshyran och speceriräkningen! Här kommer ni, först den ena, så den andra, ni unga fruar, ni trifs inte i era hem, ni vill tillbaka i arbetet, barn har ni inte fallenhet för eller tid med — — —.

Han bröt af och såg på Jane. Hon satt mycket

stilla, i en höfligt lyssnande ställning, men där var något i hennes oberörda ansikte, som sade, att hon inte hörde på.

— Besinna, brusade han då upp, hvart skall det ta vägen med samhället på det här sättet? Tror ni det var detta den kungliga kommissionen menade med sin lönerogling?

— Det vet jag inte, svarade Jane, men det är åtminstone den enda lärdom jag kan dra ur den.

Han hade skjutit bort sitt krut.

— Fru Sundius föreföll ändå rätt belåten i höstas med att lämna oss, sade han i lugnare ton.

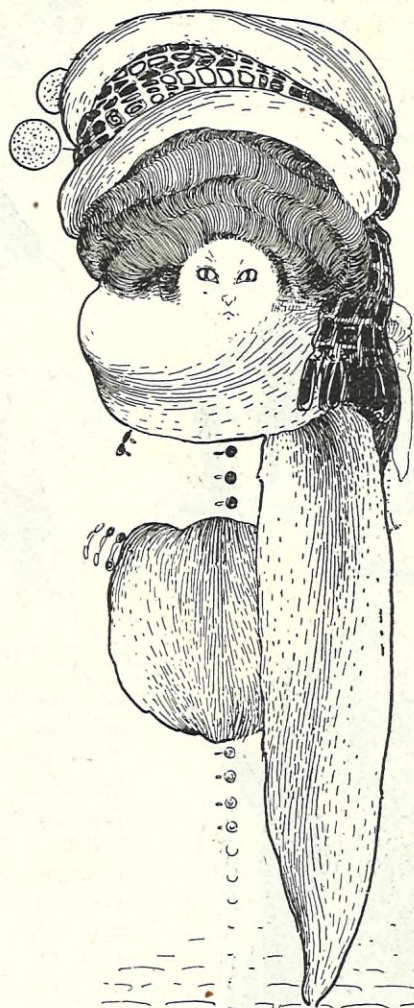
— Jo. Jag lät inbilla mig af Sven, att det skulle göra en sådan skillnad, men det är bara prat, det gör det inte. Jag är precis densamma som förr, längtar till arbetet, som jag gjorde då, om söndagarna, eller när jag var sjuk. Och hemma hos mamma var det ju ändå så mycket mera intresse och innehåll i dagarna på det stora pensionatet.

— Om fru Sundius träder i tjänst igen, blir det nog bäst, att ni upplöser ert hem, flyttar tillbaka och inackorderar er hos mamma, föreslog han hänfullt.

— Ja, svarade Jane utan att låta sig bekommas, så får vi kanske råd att resa litet på vår ledighet.

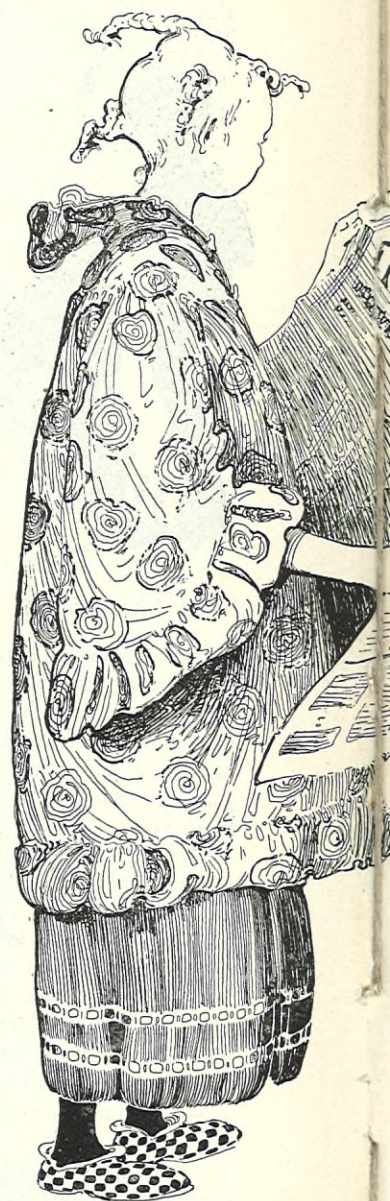

Einar Nerman: I målareskolan.

STOCKHOLMSKAN PÅ CATAN

Teckning af Anna Lindeberg.

Erik Lange: Ett konstnärströ.

— Akta er, fru Sundius, ni kommer att längta från Florens och Rom till postdisken och stämpelsmällarna. Men det är en annan sak, hur skall ni finna er i den mera underordnade ställning, som ni numera måste intaga? Hur går det med »arbetsglädjen och själfaktningen»?

— Det var *då* det, sade Jane, men jag har ingen postal äregirighet numera. När man blir gift, får man mindre pretentioner på sin karriär, det är ju på visst sätt, som om man gjorde en öfverloppsgärning med att förtjäna. Och nu ogillar mig chefen ju så mycket, men annars hade jag tänkt att vördsamt hemställa, att när skrifbiträdesplatsen —

— Den hoppas jag min dotter skall sköta allt framgent, svarade han mycket hastigt.

Ja, Jane visste att ingen kunde ersätta fröken Lena, men när hon nu gifte sig?

Chefen svarade med att se på klockan och Jane reste sig genast.

— Jag hoppas i alla fall, att där kan bli något åt mig?

— Och jag hoppas, att ni afstår från er plan, fru Sundius.

— Det skulle endast vara i fall af force majeure, svarade Jane, i det hon stängde dörren bakom sig.

*

Lena kom en timme senare med små bråda kvinnosteg in till fadern med en hel packe handlingar och lönerekvisitioner.

— Pappa kanske har tid att skriva under nu? sade hon med vördnadsfull otålighet, då han icke rörde sig. Det är kollationerad.

— Ja, ja strax. Att du redan är färdig?

— Ja. Jag tänkte kila sen, om jag får. Hon kunde icke stå stilla af nervositet öfver hans långsamhet.

Plötsligt såg han upp från handlingarna och på flickan. Det var något åt henne, och fru Sundius hade sagt — en misstanke vaknade.

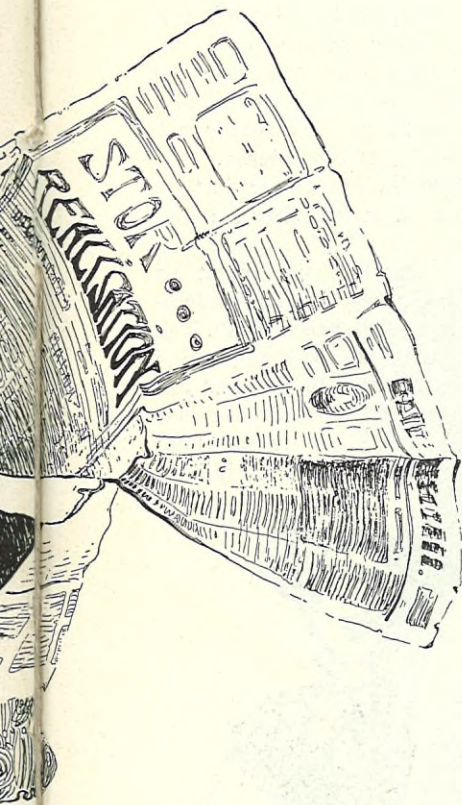
— Hvad skall du så göra?

— Ä, gå ut och gå.

— Med mamma?

— Nej, hvarför just i dag med mamma?

MA BORTA

— Med hvem då?
 — Bryr pappa sig om med hvem?
 — Ja, det gör jag. Tonen var mycket allvarlig.
 — Jaså. Jo med, och hon rätade litet på nacken, med, efter pappa vill veta, med herr Dahl.
 — Är det med honom du är förlofvad?
 Det kom så häftigt och oväntadt, att hon flög till.
 — Ja, sade Lena och fick tårarna i ögonen.
 — Det har du inte behagat tala om.
 — Vi väntade på Göstas utnämning.
 — Till generalpostdirektör, hä?
 — Han hoppas att få resa mellan Göteborg och Stockholm, svarade Lena värdigt tillrättavisande.
 — Ja, men det är ju storartadt! Och så gifter ni er?
 — Ja, pappa, sade Lena mycket frimodigt.
 — Hur gammal är min »svärson»? Tonen var icke uppmuntrande. Han hade alltid tänkt att Lena skulle gifta sig, ja, och det skulle aldrig falla honom in att neka, men om en sex, sju år, då han icke längre behöfde henne på kontoret, och när hon kunde gifta sig förmanligt.
 — Gösta är snart 24 år, sade Lena med låg, förbehållsam röst, och sårad i sin innersta hjärterot vände hon sig om och gick sakta mot dörren.
 — Nej, vänta litet, min flicka, kom det vårdslöst, men vänligare. Det här får vi allt talas vid om litet grundligare, du skall väl inte gifta dig i dag?
 Lena stannade och vände sig om, men blef stående på några stegs afstånd och såg på fadern med tankfulla, lugnt kritiska ögon, som en utomstående — för första gången.
 — Du är nitton år och bestämd för att gifta dig, fortsatte han i utredande ton. Och din utkorade — har fyllt 23. Säg, Lena, kunde ni inte hinna rikligen med hvarandra, om ni väntade en fyra, fem år?
 — Men pappa! Och hon tog i ifvern ett steg framåt. Det är

John Dunge:
 Hela världen i famn!

Erik Lange: De nya handskena.

just *det* vi är så glada öfver, att vi är så unga!

Hon hade på tungan: det känns ändå för kort, fast vi har ju evigheten, men bröt af och drog sig igen tillbaka, ty detta var icke för gamla herrar. Gösta hade dessutom framhållit i sitt sista bref att »där fanns känslor, som endast angick 2».

Fadern skakade på hufvudet, misslynt, ty han kände igen fallet.

— Du förstår inte hvad du ger dig in i, du har haft det alldeles för godt och bekymmerslöst. Bara en så'n sak, Lena, och han såg hotfullt på sin dotter, om — — ni kanske får ett barn — —

— Ja, det är klart, pappa, svarade Lena litet otåligt.

Martha Rydell-Lindström: Elegans och sport.

Erik Strandman: Unga frun.

Trodde han, att han talade till en skolflicka, som ingenting begrep?

— Men tänk om det blir flera, fortfor han med en glimt i ögat, som hon inte förstod. En resepost-expeditör har just inga furstliga inkomster. Försök att tänka dig i ett litet trångt och fattigt hem — — med bråkiga småbarn, nervös och utsliten.

Lena såg ett ögonblick betänksam ut, men klarnade hastigt.

— Hyrorna är nog billigare i Göteborg, sade hon med glad tillförsikt, det tror Gösta. Eller vi kan få ett egna-hemslån och bygga. Så att när vi får små barn, nog kan vi skaffa plats åt dem, alltid.

Faderns första vrede hade smält bort, han kände blott en djup beklämning, ty han höll ju af barnet, och det skulle icke, nej, det skulle icke bli lätt att bevittna hvad en liten flicka med den energin vid munnen och den hängifvenheten i ögonen skulle få gå igenom.

A. Hallgren:
»Ljusblå».

Då han teg, tog Lena mod till sig och talade för sin sak.

— Förresten, sade hon, har vi beslutat att spara. Det finns så många sätt, man kan t. ex. ha koklåda. Och så, ack, man har Handöls grytor, bakar hemma och värmer med Solid och åker på tredje klass, och Göstas mor på landet ger oss potatis och en half gris om jularna.

Men fadern skulle just nu gärna velat ta Gösta i kragen.

— Du har väl tingat på Göstas mors aflagda klädningar med, sade han hånfullt. Nej, nej barn, jag vill inte stå i vägen för din lycka, men försök då att tänka. Du har ingen aning hur du blir bunden, hvad du får gå igenom

Emil Åberg: En »diskblomma».

och hvad du och din man får arbeta och försaka, försaka.

Lena kunde icke förstå, hvarför fadern ville ha henne att tycka synd om sig och Gösta.

Hon hade den enkla och ursprungliga kvinnans eviga obarmhärtighet mot sig själf och för-

blef fullkomligt oberörd, lika oberörd som nyss Jane.

Hon tyckte, att det var rätt dumt, när han ville skrämma henne, att just välja barnen. Hon hade inte tänkt så öfverdrivet mycket på dem, men när han talade så där, kände hon, långt ifrån att bli öfvertygad, som en oklar aning, att de voro det största af alltsamman.

— Och så, Lena, på det viset förstör du ju din ungdomstid — —

Fadern hörde plötsligt upp med sina förmaningar. Han märkte, att Lena stod med händerna knäppta öfver bröstet, som om hon tryckte något intill sig, stod och såg framför sig med en stor, orubblig blick och ett leende, fullt af det moderliga tålmod, den ömhet och vishet hon ännu ingalunda ägde.

D. Ljungdahl: På sommarnöjet.

MEDALJONGEN.

UR EN UNG STOCKHOLMSKAS MINNESBOK
AF BO BERGMAN.

Henrik Thélé: Och skidan den slinter . . .

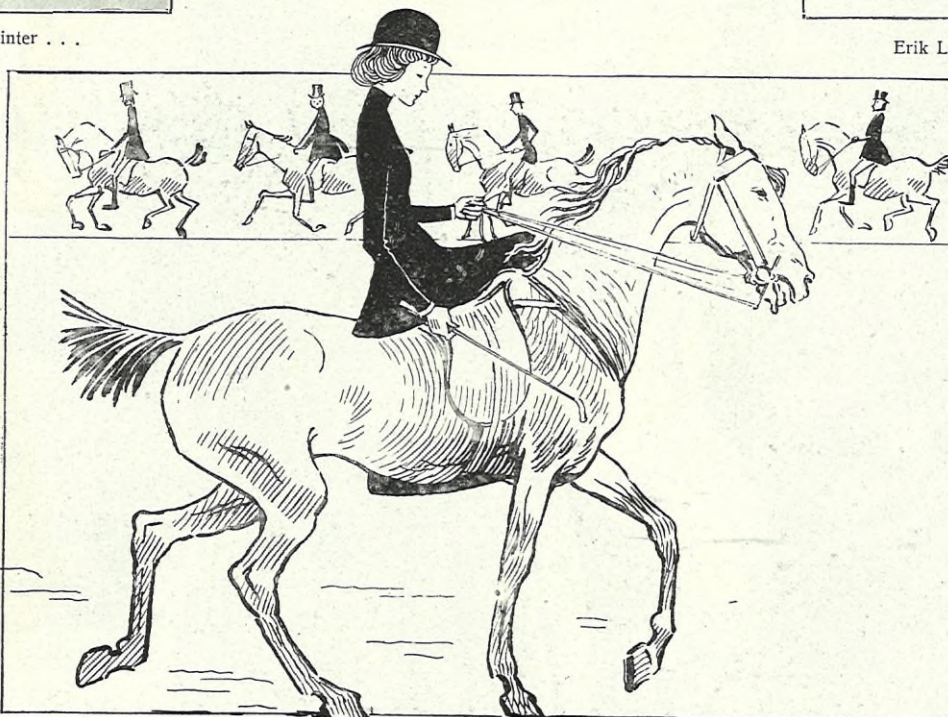

Erik Lange: . . . i bukter och finter . . .

rodnar. Hvad menade han? Det är naturligtvis han som skall sitta i medaljongen. Hvem annars?

Men pappa nöp mig i örat och gick in till sitt. En hel timme var jag alldeles ur humör, tills Lissi kom med sina rosor och brickduken, som hon vann på tombolan i våras (det har Ellen sagt). Jag fick alltihop och Lissi fick vin och tårta och så fick hon se på min medaljong. Jag tyckte att hennes rosor bleknade på något vis.

Till middagen kom tant Paula, hon gick strax hon ätit, då blir hon alltid sömrig, och så infann sig doktor Leming. Han hade också blommor och var allvarlig som vanligt, kanske bara litet blekare, annars märkte

Gisela Trapp: Under ridlektionen.

han fick se mitt ansikte (det måtte inte ha varit för vackert) tystnade han plötsligt.

— Jag kan förstå att jag plågar er, sade han.

Inte så mycket som ett ord fick jag ur mig.

— Jag begär ju inte något svar nu. Men om ni ville tänka på mig med litet välvilja . . . Och så är det bäst jag går.

Men han stod kvar ändå. Blodet rusade till hufvudet. Jag kände ett raseri utan mening.

— Gå, skrek jag allt hvad jag orkade. Och kom aldrig igen, aldrig, hör ni! Det är det svar jag kan ge . . .

Jag minns att han höll glasögonen i handen. Han hade visst tagit dem af sig för att slippa se mig så noga.

Otto Casparsson: Den lilla balettstjärnan.

jag ingenting. Men det var något så högtidligt i hans gratulation — alldeles som om jag firat femtioårs- och inte tjuguarjubileum. Jag har alltid tyckt bra om doktorn, förr. Pappa säger att han kommer att gå långt. Han har skrivit en rysligt tjock och lärd afhandling, ja, hvad är det om? Mest har jag satt värde på honom därför att han spelat schack med pappa om kvällarna och talat med honom om alla hans böcker. Jag förstår mig så litet på sådant, och jag afskyr schack.

Vid sjutiden gick pappa ut ett ärende. Doktor Leming var kvarbjuden till kvällen och skulle hålla mig sällskap. Det blef snart skumt, vi stodo vid fönstret och sågo ner på gården, som var illuminerad med kulörta lyktor — precis som till min ära. Det är modernt med gårdsfester nu. En fiol och en zित्रa höllo musiken, och tre, fyra par dansade. Lyktorna svängde på klädstreken; det såg ut som om de också dansade. Värmen från asfalten steg som ett ångbad mot våra ansikten.

Det var då det hände. Jag vet inte hur. Jag vet bara att doktorn började tala, och när jag ändtligen begrep hvad det var fråga om, blef jag stel, förlamad, förkalkad. Så kände jag det. Jag tyckte att jag var ett byte. Hade han bara hållit på i fem minuter till, så hade han bestämdt fått det svar han ville. Men när

Olga Rafael: I sista minuten.

Gunnar Widholm: Race.

P. Lindroth: På Sturegatan.

allting, ute som inne. Hvar och en har sitt Stockholm; mitt skall ha sol och grönt eller ren, hvit snö. "Pärl-dagrarna" begriper jag inte. Jag är ingen artist. Jag är en liten olycklig flicka, som ingen bryr sig om.

Pappa har jullof från sina pojkar och krieböcker. Han sitter och spelar schack med sig själf. Jag tror att han saknar doktor Leming mycket. I våningen under spelar någon piano; det är vackert. Är det inte Jessika, som säger att hon aldrig är riktigt glad, när hon hör vacker musik? Jag skulle vilja vara Jessika. Den som kunde rymma från allting...

För resten vet jag inte hvad jag vill. Jag sitter och ser på medaljongen med pappas porträtt. Det är besynnerligt: ibland förefaller det mig som jag kände honom minst af alla människor. Jag har läst i en roman om en man, som sade detsamma om sin hustru. Då är ju lifvet ingenting värdt!

April 3. O sol, o dag, o hela världen...

Jag är egentligen alldeles för yr i hufvudet för att kunna skriva. Men så lär gick det i alla fall till. Herr Evertz — nej, jag säger Sten, i min bok kan jag åtminstone få säga det — följde mig hem efter tennistimmen. Det blåste hvita moln öfver himlen och det droppade från taken och det kluckade och skrattade i rännorna. Allt detta såg och hörde jag på något vis inom mig. Jag minns också att vi talade om sommaren och om att resa. Men hela tiden hade jag ett intryck af att vi talade om något annat än det vi talade om — jag kan inte uttrycka hur jag menar.

Vid porten tog Sten farväl. Han behöll min hand litet för länge. Jag såg att hans ögon voro fulla med små guldstänk. När jag hunnit en trappa upp, hörde jag någon ropa på mig nerifrån. Det var han.

Han stannade ett par trappsteg under mig och sträckte upp sina händer. — Edit, sade han.

Men jag såg bara hans ögon. Nu voro de svarta som två brunnar med vattenspegeln djupt, djupt ner. Jag måste dra' af mig handsken och lägga en hand öfver dem. Det var det som gjorde mig förlorad. Han tog handen, armen, hela mig. Jag blef så mjuk, det kändes som jag inte hade några ben i kroppen. Och han kysste mig hvar han kom åt.

Gudskelof, att ingen var hemma, när jag väl hann upp till mig. Jag reglade dörren och satte mig framför spegeln. När jag mötte min blick, blef jag rädd. Men ännu räddare blef jag, när jag kom underfund med att Sten inte sagt ett ord om att han älskade mig.

Fjorton dar senare. Den som tänker är sällan lycklig, brukar pappa säga. Jag är lycklig. Jag bara låter dagarna gå. Sten har sagt tillräckligt om sin kärlek, fast han har lättare att kyssa än att tala. Det gör också större effekt. Ännu vet pappa ingenting.

När pappa kom hem, låg jag på magen i soffan och grät som en tioårs unge. Jag fick ett hastigt hat till honom också, men det blåste bort lika fort. Han kunde väl inte rå för saken. Och hans gamla händer darade så, när han strök mig öfver ryggen, utan ord. Jag snyftade något om att jag aldrig ville skiljas från honom. Och så kom jag äntligen i säng efter den bedröfligaste af alla födelsedagar. Nu en vecka efteråt, när jag skrifer ner detta, är jag lika lugn som Lots hustru. Tårarna ha förvandlat mig till en saltstod. Jag skäms också litet. Men ändå kan jag inte förmå mig att skriva en ursäkt till doktor Leming.

Hvarför ska' också männen vara sådana idioter?

Dec. 16. Det är bara grått

Okt. 10. Allt är klart. Ändtligen. Det har varit förlofning med champagne och mycket annat. Stens föräldrar äro hyggliga människor, litet enkla till extraktionen, fadern har kommit sig upp, han är byggmästare och påstås ha en hel mängd hus. Hur många, tror jag inte han själf vet; åtminstone lär antalet växla högst betydligt pr år. Jag är dum, men jag kan inte neka att pappas nordstjärna glädde mig på kalaset — den gjorde den slitna fracken bara förnämare. Och pappa kan tala. Han imponerade till och med på Sten, som är en ovanligt respektlös individ. Jag förlåter honom; men jag tycker inte om, när han kallar pappa för gubben. Stackars pappa! Nu blir han snart ensamman än någonsin. Och hans porträtt i medaljongen är aflöst af ett mycket yngre, hvars original jag har den obegripliga svagheten att benåda med mitt hjärtas ynnest och välbehag.

Nov. 13. I går mötte jag pappa på Fredsgatan, tillsammans med doktorn. De träffas alltså ute! Jag kände ett stygn i bröstet, och hela kvällen kunde jag inte låta bli att tänka på doktor Leming. Hvad tror han om mig? Och tala de någonsin om mig, pappa och han? Älskade han mig verkligen, eller ville han bara ha mig till hustru?

Det är säkert en mycket god man. Jag tror att den som kommer att hålla af honom, den får han helt och hållet och den får honom helt och hållet. Med Sten är det något annat. Sten älskar jag, jag kan inte tänka mig att mista honom, d. v. s. mitt ena jag kan inte tänka sig det. Jag är nämligen två personer. En begär inte bättre än att bli kysst och smekt och kallad sötunge, men den andra är ett olydigt barn.

Hon vill något annat, jag vet inte hvad. Hon säger att hon inte känner Sten. Jag får riktigt släpa henne med mig, och ofta är jag rädd för det barnet.

Sådana dar är allt i olag, och Sten säger att jag är ful. Han vet inte hvad det kan kosta mig ibland att vara "vacker".

Nov. 21. Af alla våra folkvisor tycker jag bäst om "Och jungfrun hon skulle sig till ottesången gå". Det är som ett helt öde i den melodien. Jag undrar hur det känns att bli bergtagen. Och hvem kan veta att man inte själf går "den vägen åt höga berget låg"?

Dec. 6. Jag är icke lycklig och icke olycklig. Jag är ingenting. När jag frågar,

Carl Meurling: Hos Hellbachers.

svarar det inte inom mig. Jag är en människa utan eko. Det är hemskt som legendens man utan skugga.

(Intet datum.) Hvem skall man tro, och hvad skall man tro? Det finns ju ingen mening i al'tsammans...

Sept. 8. Kära min bok, så gammal och dansnig du blifvit. Jag låste in dig, när pappa och jag reste. Allt skulle vara glömdt, jag måste ut ur berget, bort, bli människa igen.

I fyra långa solhvita månader ha vi bott vid Sundet och sett dagarna glida förbi som seglen därute och inte önskat oss någonting. Nu är det höst, vi äro hemma i våra gamla rum och allt går som förr. Pappa har flyttat tillbaka i medaljongen; det är hela skillnaden.

Jag tror att jag snart blir alldeles frisk.

Det som varit skall vara som det icke varit. En man ljög för mig och ville inte ha min förlåtelse. Jag märkte att han icke ville ha den; hvarför skulle jag då ge den? Det kunde jag inte. Jag skref en gång att jag var två personer, och jag beskärnade mig visst öfver den ena, som fick heta olydigt barn och allt möjligt. Men af barnen skall man höra det! Det är dumt att dräpa rösterna inom sig. Yttrandefriheten är en god sak. Som du hör, kära

P. Lindroth: Visitdags.

bok, håller jag på att utveckla mig till filosof, och jag har åtminstone den trumfen öfver mina kollegor att aldrig behöfva riskera att bli urmodig, eftersom jag aldrig kommer på modet.

Det är mycket tyst i vår lilla våning. Nästa år blir pappa pensionsmässig, och då får jag rå om honom mera. Jag kan glädja mig åt det nu; vi ha kommit hvarandra så mycket närmare på sista tiden. För en vecka sedan firade jag min födelsedag — denna gång utan illumination. Bengta fick åter släppa till sin myrten till kaffekoppen. Jag tror inte hon behöfver frukta att spöiera den för något annat.

Jag har glömt att tala om en sak. Härom dagen frågade pappa, med många obehöfliga försiktighetsmått, om jag längre hade något emot att doktor Leming besökte oss.

— Inte det minsta, sade jag. Det skulle tvärtom glädja mig. Jag är skyldig honom en ursäkt, ifall han minns det.

Mars 19. Vintern har gått utan alla äfventyr. Vi ha låtit oss snöa in, med äpplen och nötter och Meresjkovski, som doktorn läser högt. Han har så vacker stämma. Och man blir lugn och god, tycker jag, bara man ser på hans panna i lampskenet. Jag är så tacksam att han inte med ett ord berört mina gamla dumheter.

April 10. Doktor Leming har fått lasarett i Värmland. Han reser endera dagen. Vi komma att sakna honom mycket.

Maj 18. Jag har varit dålig; det är vårens skull. Den vår, som aldrig kommer.

Maj 29. I går kom den i alla fall.

En dum, tokig, försenad vår. Eller en sommar, som kramade ihjäl både vintern och våren i samma famntag, spände ut en baldakin af nysprunget grönt öfver likbegängelsen och sjöng rekviem så alla människor fingo lust att dansa! I mig dansade hjärtat, och ett bref sjöng i mina öron som bara ett enda bref kan sjunga.

Hvad man är dum! Jag känner mig som en liten flicka, därför att det är någon som bryr sig om mig. Förr kände jag mig som en liten flicka, därför att ingen brydde sig om mig.

Jag tog brevet och sprang

in till pappa och stack det under näsan på honom.

Det är förskräckligt hvad pappa läser långsamt numera. Men till slut fick han mitt hufvud mellan sina händer, såg mig in i ögonen och förstod och kysste mig.

— Den här gången är jag riktigt glad, min flicka, sade han.

Och så gingo vi ut för att telegrafera till Värmland.

Det är bara en sak, som gör mig litet skamsen midt i all glädjen, och det är att pappa måste flytta nu snart igen ur medaljongen. Men den nya hyresgästen får skriva kontrakt på lifstid.

Ossian Elgström: Amor Humor.

Th. Wallbeck-Hallgren: Afund.

EN ÖFVERRUMPLING.

SKISS UR STOCKHOLMSKANS VÄRLD AF ERNST HÖGMAN.

DE HADE stött ihop på Operaterrassen en augustikväll, apotekaren och hans forne skolkamrat arkitekten. År hade gått sedan de sist träffades, och de hade därför ämnen nog för ett par timmars samtal, medan sommarkvällen växte blå och ljusstänkt öfver den mullrande staden.

Det var den tid på året, då apotekaren fann tillvaron jämförelsevis dräglig. Familjen hade han skickat ned till Ramlösa på en månad och själf lefde han den stockholmske gräsänklingens lugna och litet söfvande uteliv, sådant det gestaltar sig om sommaren, då familjekotterierna skingrats åt alla fyra väderstrecken och en beakt på gatan är en sällsynthet.

Arkitekten hade tillbragt ett par år på studieresor i Tyskland och Italien och ämnade nu stanna hemma för att vara med och "bygga om sta'n en smula", som hans ord föllo.

De bägge männen voro således ett par ganska lyckliga människor, de hade hvar sitt yrke, som tog deras intresse, de voro ekonomiskt välställda, och för stunden för-

ingenting," fortfor apotekaren, hvilken med ens ådagalade en liflighet, som om han fått elektricitet i kroppen. "Det är verkligen raffineradt med det där genombrutna tyget, som förräder hvarenda linje... man kommer alldeles osökt att tänka på hetärerna i det gamla Grekland."

"Men du minns kanske att de gjorde sig inte ett dugg anständigare än de voro," svarade den andre och blåste ut en trådfin rökslinga mellan läpparna. "Föreställ dig däremot en nutidskvinna... I salongen uppträder hon i en dekollettering, som ofta är mera djup än vacker, och då låter hon obekanta personer granska sig hur närgånget som helst... Men om man händelsevis skulle råka få se en bit af hennes hals eller en glimt af hennes fotvrist, när hon gör toalett i enrum, blir hon alldeles utom sig af indignation... För mig är den där sortens blygsamhet ofattlig."

Apotekaren skrattade.

"Jag har gjort alldeles samma iakttagelse som du... men jag har hittat förklaringen. Den är mycket enkel... Kvinnan tycker inte om öfverrumpling."

"Nej, hon gör nog inte det," svarade arkitekten och rullade sig en ny cigarrett. "Jag kommer just nu ihåg historien om en kvinna, som blef öfverrumplad i deshabillé och tog sig händelsen mycket nära... Har du lust att höra den?"

Apotekaren nickade bifallande, arkitekten lutade sig tillbaka mot stolen och berättade, medan musikkapellet borta i paviljongen, anfördt af sin dansande kapellmästare, spelade ett potpourri ur Carmen.

"Jo, jag kände för några år sedan en ung man, som råkade bli kär i en vacker kvinna på en bal. Han tillhörde den numera allt sällsyntare

Axel Nilsson: »Upphållsväder».

Emil Åberg: Fru Motvall.

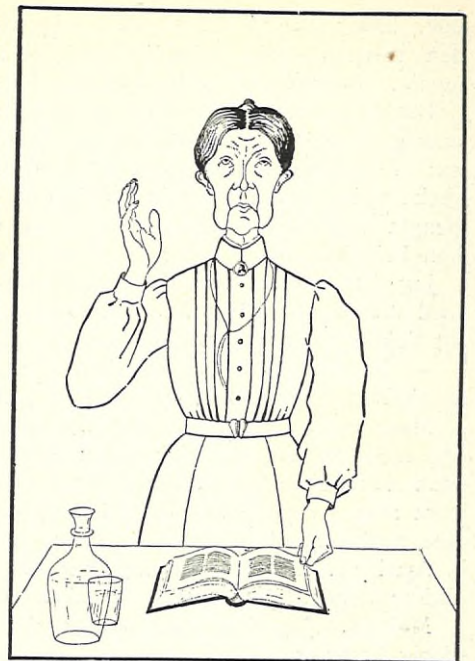
Ja, jag medger att karaktäristiken är hållen i väl allmänna drag, men du kan ju låta din inbillning fylla ut resten...

Först trodde han, att hon skulle finna det indiskret och plump, om han alltför mycket gaf akt på hennes nakenhet. Han besökte sällan baler eller större sällskap och visste följaktligen inte, hur litet en kvinna har på sig vid sådana tillfällen och hur mycket hon gör anspråk på att bli tagen i skärskådande. Men han märkte snart, hur gärna hon fann sig i hyllningen, som låg i hans blickar, och hur hon öfver hufvud utmärkte honom framför de öfriga männen.

Nu bytte han vanor... skraddare... hårfrisör... lärde sig till och med

sortens män, som göra förälskelsen till en kult och låta sig helt genomträngas af kärlekens oroliga eld. Hon såg som sagdt särdeles bra ut, bättre än han tålde vid, och i balsalens fulla belysning var hon oemotståndlig. Hon hade ett ungdomsfriskt ansikte med solögon, ett mörkt rikt hår, i hvilket brann en röd kamelia, vackra hvita skuldror, en böljande barm, som den tunna och djupt nedskurna baldräkten gjorde mycket svaga försök att skylla...

Aldrig hade han funnit henne så berusande vacker som den aftonen, och om hon till äfventyrs skulle visat bort honom, då han erbjöd henne sin kärlek, var han öfvertygad att han skulle gått direkt hem och druckit ur en liten flaska cyankalium, som han för helt annat ändamål hade gömd i sin byråklaff. Lyckligtvis behöfde han inte bidraga till själfmordsstatistiken med någon ny siffra, eftersom hon tvärtom mötte hans frieri med en värme, som

Gunnar Eriksson: I katedern.

fördblade hans lefnadsmod. På våren reste han utomlands för vissa studiers skull. De brefväxlade på älskandes exalterade vis och okvädade naturligtvis tiden, därför att den fortfarande var oartig nog att indela timmen i sextio minuter och dygnet i tjugufyra timmar, ehuru de nästan förtvinade af längtan efter den stund, då de skulle få åter ses.

Vid sommarens början utbytte hon Stockholm mot ett småländskt herresäte, som ägdes af släktingar till hennes familj. Hon var då så sönderdansad och förbi af en lång vinters sällskapslif, att det föreföll som ett rent underverk att hon kunde repareras upp. Men det lyckades i alla fall. Då han i augusti kom ned till godset, fann han henne strålande af hälsa och ungdom, men

Tycho Ödberg: Frun från Vasastaden.

dansa boston oklanderligt — allt för hennes skull. Under en hel säsong följde han henne från bal till bal, hvilket gick lätt nog, eftersom de hade ungefär samma umgängeskretsar. För öfrigt regnade bjudningskorten öfver honom, när det befanns att han inte tillhörde klungan af herrar, som bara stå i dörröppningarna och äro odrägliga.

En kväll fick han kyssa sin dams arm, medan de stodo bakom en växtgrupp och åto ananas, och på nästa bal friade han till henne mellan en boston och en fransäs.

mera stillsam, mera värdig — möjligen en följd af landluftens förädlade inverkan.

De tillbragte ett par lyckliga veckor tillsammans, voro barnliga och kära som det brukas före bosättningen, åt hvilken de för öfrigt inte hade ägnat en tanke ännu.

En dag ströfvade han ensam omkring i trakten; som han var amatörfotograf och landskapet erbjöd åtskilliga vackra punkter, hade han tagit med sig kameran. Det led fram mot middagsti-

Erik Jonsson: Den nya hatten.

Erik Jonsson: Snärjgräs.

PÅ NEDRA
BOTTEN.

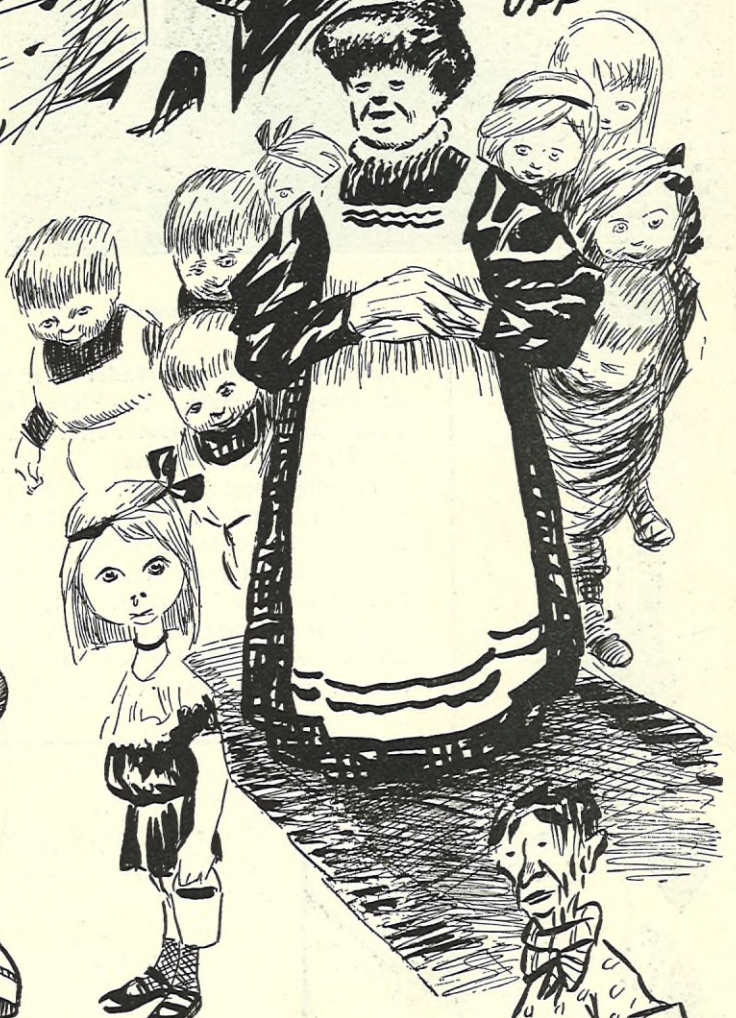
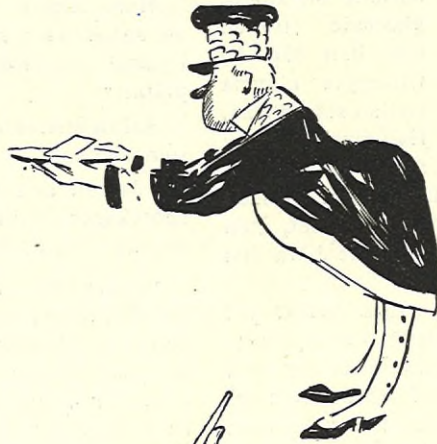

3TRALLANDE
JANTOR.

1TR.
UPP

3TR.
UPP

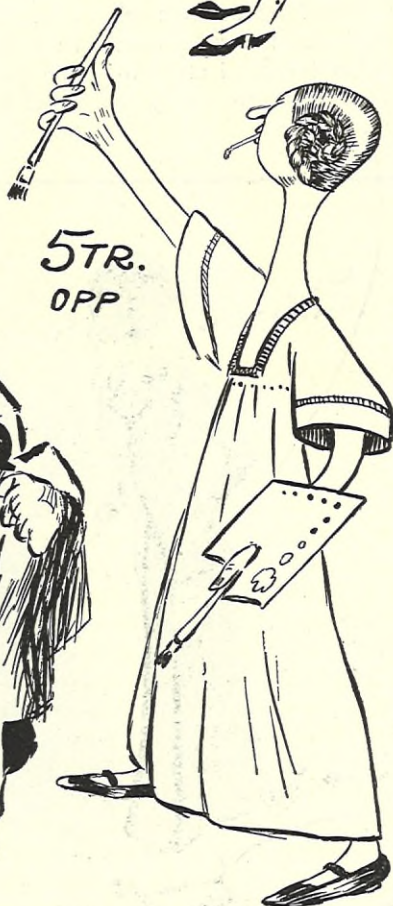
2TR.
UPP

4TR.
UPP

5TR.
OPP

IKUNGSTRÄD-
GÅRDEN.

TRAPPA
UPP
OCH TRAPPA
NER.

STOCKHOLMSKANS
J.K. HUND

Simeon Öquist: På badstranden.

den, solen började bränna. Han drog sig inåt skogen för att komma i skuggan. Då han gått därinne en stund, glesnade träden och han såg en vattenyta glimma mellan stammarna. Han gick närmare; det var en skogstjärn, kring hvars stränder enar och unga furor bildade en intagande ram. Insekterna sjöngo i solskenet, men eljes var allt så tyst därinne, att han kunde höra sitt blods ringning i ådrorna.

Plötsligt sprack det i en gren och några buskar vid stranden kommo i rörelse. Han lyssnade och spejade. Något vitt rörde sig i grönskan; han närmade sig med oändlig försiktighet, stannade och förblef orörlig, som om han slagit rot i marken. Därnere i den mjuka mossan skymtade en kvinnogestalt, till midjan insvept i ett baddlakan, medan skuldror och barm voro blottade och lyste i solen med en rosenhvit karnation.

Han igenkände sin fästmö, och den vackra synen fyllde hans själ med en darrning af lycka. Vinterns balafnar, då hon vaggade i hans armar till dansmusikens rytm och han insöp doften från hennes ungdomligt runda skuldror, trädde fram för hans inbillning.

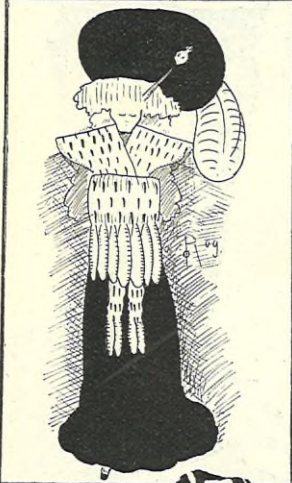
Han tänkte ropa hennes namn, men fick strax därpå en annan idé: han höjde kameran, riktade objektivet, och i nästa ögonblick hade han hennes bild på en af sina plåtar.

Arkitekten afbröt sin historia för att tända cigaretten, som slocknat.

“Ja, nu kan jag godt tänka mig det följande,” insköt apotekaren. “Han røjde sig naturligtvis genom att drumla omkull öfver en trädrot eller något dylikt?”

“Tvärt om. Han kom osedd undan, och när de träffades en timme senare, sa han inte ett ord om sin promenad... Frampå hösten, när de återvänt till Stockholm, gaf han henne en dag fotografin, infattad i en lämplig ram. Hon stirrade på bilden och så på honom, medan en rodnad, som han förstod inte var tacksamhetens, steg upp på hennes kinder. Han berättade, under hvilka omständigheter bilden kommit till, men det förbättrade inte saken. Den unga kvinnan blef alldeles desperat, gaf

Gunnar Laurell: Vintersol.

Eivor Hedvall: Hjärter dam.

② STOCKHOLMSKAN:
"Hej, mig är tilltala mig
utan att vara presentad"

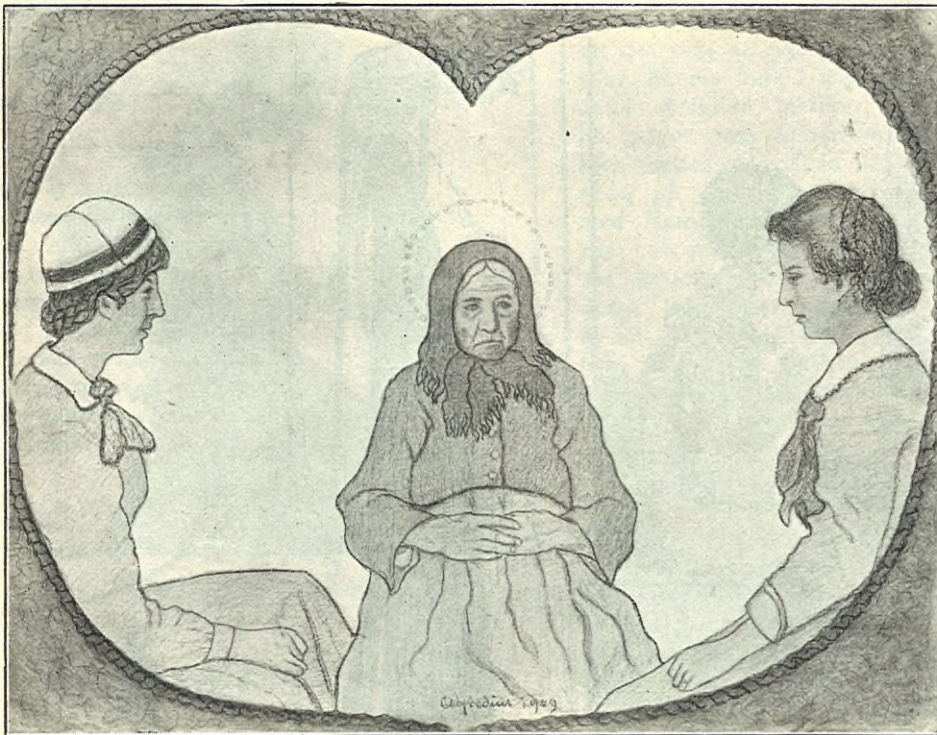
① FRÄMLINGEN:
"För, gud, skull, fröken, hjälpa mig,
jag, är, mycket, sjuk!"

Arvid Fougstedt: En kvinnofridstörare.

Gustaf Unman: »En så'n en!»

Alfred Ekstam: Hos sibyllan.

Semmy Nyström: På väg till kadettbalen.

honom fula namn och slutade med att bryta förlofningen.“

“Det var ju rätt ampert.“

“Nå, men kan du gissa hvad hon gaf för skäl för brytningen?... Hon, som i balsalen lugnt blottat sig för hvem som helst, kände sig kränkt som kvinna, därför att den, som skulle bli hennes man, sett henne vid badet, då hon stod insvept i ett badlakan... Saken vore lättare att förklara, om hon hade varit ful. Men så vidt jag kan förstå, hade hon en växt att fröjda änglarna med.“

Arkitekten tog upp sin plånbok, ur hvilken han letade fram en fotografi, som han räckte apotekaren att titta på.

“Se här... se själf.“

Apotekaren underkastade bilden en intresserad granskning. Plötsligt fick hans ansikte ett häpet uttryck.

“Men... det är ju hon, som gick förbi här alldeles nyss.“

“Ja.“

“Och han... hur tog han brytningen, stackars gosse?“

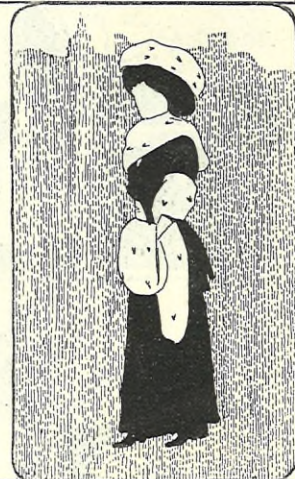
“Först blef han ganska eländig och ville göra upp

räkningen med lifvet... Men när dödstanken värkt bort, strök han ut hennes bild ur sitt hjärta. För kuriositetens skull behöll han den emellertid i sin — plånbok.“

“Det var alltså du, som...“

“Den gången fick spela åsnerollen... ja... Ingen man i världen kan för resten bli klok på kvinnans anständighetskänsla... Den är en gåta, till hvilken lösningen försvann vid första syndafallet.“

Här slutade Carmen-potpourriet. Kvällsluften började bli kylig. De bägge vännerna bröto upp och gingo in på Du Nord för att få sig en portion kräfter, innan de skildes.

Emil Åberg: I snösmältningen.

Agda Nordlöf: Bakelsebestår.

Gustaf Ljunggren: Vid trottoarkanten.

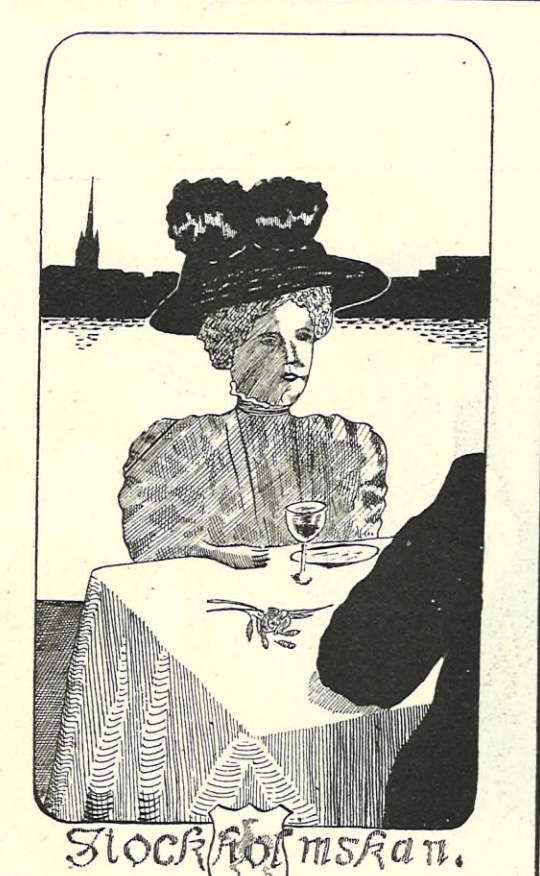
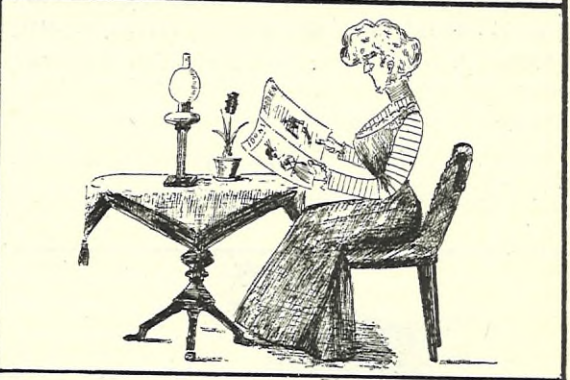
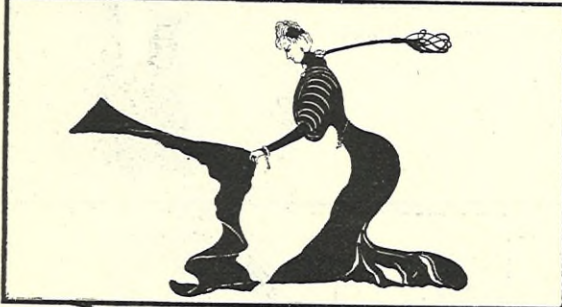
Det unga Sveriges sida

DET UNGA Sveriges artistiska möjligheter kunna ju icke fixeras i närvarande stund. Dess fallenhet för att afbilda den svenska kvinnan, enkannerligen stockholm- skan, är emellertid så pass påtaglig i vidstående fan- tasifulla kompositio- ner, inspirerade af vår täflings-

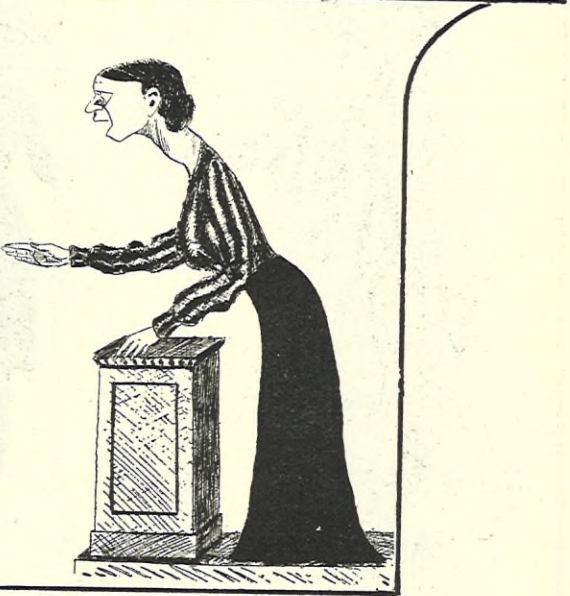

om Stock- holmskan.

inbjudning, att vi ej böra misströsta om den svenska konstens framtid. Att framhäfva några vissa förtjänster hos bilderna, är icke vår uppgift. Vi låta dem hellre tala sitt eget språk, säkra om att därigenom undvika hvarje orättvis värdesätt- ning.

Stockholmskan.

Harald Sjövall: I korselden.

"GWEN" OM STOCKHOLMSKAN.

FÖR DEN, som har till yrke att en gång i veckan tala om för stockholmskan hvad som möjligen ännu kan fattas henne i charme och klädprakt (två vidt skilda saker för resten), är det alldeles speciellt roligt att en gång helt få ägna sig åt att sjunga hennes lof. Ty om icke hela detta julnummer blir en verklig apoteos till henne, så måste det verkligen bevisa mer om de skrivande än om föremålet, icke sant? För min del kan jag icke neka till, att jag närer en varm förhoppning att få läsa endast de vackraste och utsöktaste sanningar om mina medsystrar här i staden, ty, som den f. d. danske ministerchefen Christensen-Stadil sade i ett storpolitiskt tal: "Man skall berömma sin hustru." Dels för att glädja henne, den kära själen, dels också för att sporra henne till nya ansträngningar mot idealets högsta toppar.

Och det är i synnerhet den sista synpunkten, som härvidlag är den afgörande. Den specifika och renodlade glädjen står ju icke som fristående värdeobjekt i så synnerligen hög kurs här i landet, vintern är så lång och mörk att den hinner skymma undan begreppet, och skola vi glädjas, begära vi först och främst någon påtaglig orsak att glädja oss åt. Och det är denna envisa logik, som gör oss till ett på det hela taget mycket litet skrattande folk. Men stockholmskan skall glädjas, emedan hon skall uppmuntras, och detta sista skall hon återigen för att hon på de senaste tio åren på allt sätt utvecklats till en bra mycket mera intagande varelse än våra förfäder någonsin drömt om.

Kvinnans charme står öfverallt, där pretentionerna öfverstiga en klädsam näsring, i allra intimaste samband med landets kultur: ju högre kultur, dess ljufvigare kvinnor. Och ju bättre tider, dess rikare kultur. Och tiderna ha som bekant varit goda och kvinnorna ha vetat att utnyttja dem. Det är kulturen, som gör att man öfverhufvudet taget märker dem som typ, ett vackert ansikte här och hvar är mycket bedårande, men det vinner ingen mera grundlig seger för könet i sin helhet. Till detta gagneliga resultat fordras just *typen*, en massverkan, sådan som parisiskan är det, hon som redan för länge sedan eröfrat sin stad. Det är endast under den allra senaste generationen som man kan med fog tala om en "stockholmska", ty den är ännu i dess linda, men när den har hunnit växa sig stark, tillåter jag mig ödmjukeligen att förutspå etwas noch nie dagewesenes, och måtte staden som segertribut komma att tillfalla henne!

Har ni gått utåt våra promenader under vårkvällarne eller på hösten, när vädret är sådant att det rent af icke är möjligt att sitta hemma eller flanera inne i staden? Det skall ju alldeles särskilda faktorer till för att det skall bli något som liknar en corso här i staden. Men under en sådan kväll finner ni corson, både på Djurgården och utåt Haga, till och med Tantolunden blir icke utan. Detta visar bäst att man kan våga generalisera till *typen*, det är icke samma klasser som frekventera å dessa tre platser. Men alla öfversvämmas de af ett tåg unga kvinnor, två och två eller flera, och ofta också ensamma vandrerskor. Några äro sexton, sjutton, andra närma sig och öfverstiga trettio, men hos alla finner man samma raska och ljufvigt lätta fotskifte och samma klara, oskyldiga, en liten smula likgiltiga, men mycket bestämda blick. De verka, alla dessa unga kvinnor, som hade de ett mål att se fram till och de gå som vore de fast beslutna att hinna det. För ingen af dem är det väl gemensamt, men vi veta att för det öfvervägande flertalet finns målet redan vid helt unga ålder utstakadt i deras arbete. Till och med i mycket välsituerade familjer börjar man få leta efter den unga flickan, som är "hemma", det vill säga ute, och detta kan icke ha varit annat än mycket gagneligt för stockholmskan själf och för hennes yttre. Det är icke genom onyttigheten som vi ändtligen fått *typen*, och dess vidare segertåg kommer säkerligen att utmärkas genom många milstolpar bort öfver de nyvunna fälten för det kvinnliga arbetet.

Typen, sådan den nu är, verkar framför allt ung och fräsch. Hyn är klar, blicken fast och likgiltig. Det är något bestämdt öfver hela

uppenbarelsen, midjan är rund och väl tillsvarfvad, ryggen mycket rak, hela figuren ofta måhända en smula gossaktig. Och de ha, gud signe dem, lärt sig att sköta och sätta upp sitt vackra hår med samma ungdomliga precision och ordning som karaktäriserar hela deras uppenbarelse. Det enda man möjligen saknar är en liten smula fantasi, men det ligger, enligt europeerna, icke för svenskarna, och enligt svenskarna icke för svenskorna.

I och med all den glada tillförsikt i fråga om yttre och inre angelägenheter, som börjat intaga stockholmskan, är den surt tillmätta blick af onåd, som hos de äldre vikarierade för kollegial beundran och vanpryde deras eljes om en exemplarisk moral vittnande drag, alldeles som bortblåst, de anse sig numera kunna ha råd till en lojal beundran, icke endast för idéer och döda ting, men till och med inbördes. Och de gamles ord ha sålunda förvandlats: "en anständig stockholmska får icke vara ful." Hon behöfver det icke heller, ty äfven om hon mycket sällan är någon regelbunden skönhetstyp, så har hon dock det viktigaste af allt: charme!
GWEN.

Hjördis Nordin-Tengbom: Prisdömarne i valet och kvalet.

Göteborgs Aftonblad

**G
Ö
T
E
B
O
R
G
S**
Västra Sveriges mest spridda dagliga högertidning.

**A
F
T
O
N
B
L
A
D**
Innehållsrik, folklig, lättläst.

Svensksinnad, själfständig och orädd

erbjuder G. A. B. utom en rikhaltig nyhetsafdelning med egna telegrafkorrespondenter på alla viktigare platser i Europa, omväxlande och väl vald förströelse- och familjeläsning, goda följetonger och noveller.

Rikt och aktuellt illustrerad.

Ypperlig annonstidning.

Upplaga 31,000 ex.

Postprenumeration 7 kr. pr år.
Kvartal 2: 25, månad 75 öre.

Göteborgs Aftonblad

Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning

SJÄLFSTÄNDIG ——— LIBERAL
————— INFLYTELSERIK —————

INNEHÅLLET INTRESSANT ÄFVEN
PÅ ANDRA OMRÅDEN ÄN HANDEL
OCH SJÖFART. PRENUMERERA PÅ
————— POSTEN. —————

Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning

Den ledande tidningen i Södra Sverige är numera obestriddligen

MALMÖTIDNINGEN

Skånska Aftonbladet

UTG.: REDAKTÖR J. G. CHRISTENSÉN.

SNABB • VÄL UNDERRÄTTAD • MODERNT

REDIGERAD • NÄRINGSSKYDDANDE

• FÖRSVARSVÄNLIG. •

ENASTÅENDE EFFEKTIVT ANNONSORGAN

tack vare den stora spridningen bland den bildade och burgna publiken i Sveriges rikaste provins.

• SPECIALORGAN FÖR PLATSANNONSER •

Den, som vill följa med hvad som händer och sker i den trakt af vårt land som med all rätt kallas "kontinentens tröskel", läser: —————

Den, som vill göra sin affär eller sina varor kända i Södra Sverige, kan icke nå detta snabbare och säkrare än genom att annonsera i —————

MALMÖTIDNINGEN

Skånska Aftonbladet

GÖTEBORGS-POSTEN

Redaktör och utgivare: EDVARD ALKMAN.

Den i Göteborg och Västra Sverige mest spridda dagliga tidningen. - - - - -

Förnämsta annonsorgan. Upplaga **38,000** ex. lördagar. Öfriga dagar c:a **20,000** exemplar.

Västra Dagbladet

Borås, Vänersborg, Trollhättan, Åmål, Lidköping.

Halfveckoupplagor:

Borås=Posten, halfv.=uppl.

Vänersborgs=Posten, halfv.=uppl.

Trollhättans Tidning.

Melleruds Tidning.

Utmärkta annonstidningar.

(Kombineradt billigt annonspris.)

Ingen annonsör, som söker publik ur alla samhällsklasser i Östergötland, bör försumma att annonsera i

Östergötlands Dagblad

som är Norrköpings mest spridda tidning. Lokalorgan äfven för Linköping. Moderata annonspris!

Östgöta Correspondenten

är en af den svenska pressens snabbaste nyhetsbringare.

.....

Östgöta Correspondenten

har en fast upplaga på öfver 10,000 ex. Inom Östergötland och norra Småland är den mera än någon annan tidning läst af hela befolkningen.

.....

Östgöta Correspondenten

är sedan gammalt ett af landets mest anlitade annonsorgan, med en burgen och köpstark publik.

.....

Östgöta Correspondenten

utkommer i Linköping alla helgfria dagar i minst sexsidigt format.

NYA WERMLANDS-TIDNINGEN

60:de årg. 1910.

Vermlands läns och Karlstads stifts tidning, Karlstad.
Länets äldsta, största och mest spridda annonsorgan.

• • • Upplaga öfver 6,000 ex. • • •
bland köpstark publik.

Annonspris: 5 öre före, 4 öre efter texten pr millimeter, enkel spalt.

==== **Annonsera!** =====

KALMARTIDNINGEN

BAROMETERN

SJÄLFSTÄNDIG, OMVÄXLANDE

----- INNEHÅLLSRIK. -----

Utkommer 4 gånger i veckan (måndag, onsdag, torsdag, lördag).

Upplaga 7,300 ex. med synnerligen jämn spridning inom södra Kalmar län samt å Öland.

UTMÄRKT ANNONSORGAN.

Just Ni, hr affärsman,

annonserar, det veta vi, i tidningarna. Men använder Ni Er alltid af den lämpligaste

Landsorts-Tidningen?

Ja visst, säger Ni. — Vi ha dock icke mottagit någon annons från Eder, och ändock måste

Bergslagerernas Tidning

anses lämplig, ty den utgår i en ort med stor och burgen befolkning 2 ggr i veckan samt kostar 4 kr. pr år. Den är således intet billighetsblad, men har ändock 3,500 i upplaga, d. v. s. ca 15,000 läsare. Annonspriset är 5 öre mm. Ni bör sända oss en annons. Vi garanterar

godt resultat för Eder affär!

BERGSLAGERNAS TIDNING,
LINDESBERG.

(GRUNDLAGD 1886.)

WERMLÄNDINGEN

(30:de årg. 1910.)

Illustrerad folktidning för Wermland och Dal.

Annonsblad för affärstillkännagifvanden, auktioners-
.: kungörelser, kommunala meddelanden m. m. .:

Stor och jämn spridning öfver hela länet.

Annonspris: 5 öre före, 4 öre efter texten pr millimeter, enkel spalt.

.: Utgifves hvarje helgfri fredag från KARLSTAD. .:

==== **Annonsera!** =====

Blekinge Läns Tidning

som utgifves hvarje söckendags morgon erbjuder det yppersta tillfälle till fruktbar annonsering ej blott i Karlskrona stad och dess omnejd utan äfven inom de flesta delar af Blekinge län.

ANNONSPRIS:

6 öre före text, 5 öre efter text, 7 öre i text.
Det skadar ej att vid annonsering anlita

Blekinge Läns Tidning

Elfsborgs Läns Tidning

Allmänt Nyhets- o. Annonsblad.

Upplaga: ca 10,000 ex.

Spridning öfver hela länet.

Läses af alla samhällsklasser.

Länets fördelaktigaste annonsorgan.

Annonspris 5 öre pr mm.

Postadress: Alingsås.

Postadress: Alingsås.

ESKILSTUNA-KURIREN

Största och mest spridda tidning

inom

Södermanland och västra Västmanland.

Förmånligaste annonsorgan.

Utkommer i Eskilstuna: *Måndagar, Onsdagar, Fredagar och Lördagar.*

Upplaga öfver 11,000 ex.

GEFLE-POSTEN

DAGLIG MIDDAGS- OCH AFTONTIDNING

Prenumerationspris Kr. 7,50 pr år.

FÖRMÅNLIGASTE ANNONSTIDNING

för GEFLE STAD och länets landsbygd.

Gefle-postens halfveckoupplaga BONDEVÄNNEN Kr. 2:— pr år.

Gotlands-Posten,

själfständig, omväxlande, innehållsrik,

uttkommer 4 dagar i veckan (måndag, onsdag, fredag och lördag).

Jämn spridning öfver hela Gotlands län.

Utgifningsort: **Visby.**

Prenumerationspris **kr. 3** för helt år.

Förträffligt annonsorgan.

Läses af **alla** samhällsklasser.

Helsingborgs Dagblad

Nordskånes enda morgontidning.

Upplaga: **8,000 ex.**

Stort politiskt dagblad med bestämdt borgerlig

:: :: :: hållning och rikhaltigt innehåll. :: :: ::

Aldrig tråkigt!

Sydsveriges förnämsta sjöfartstidning

uttkommer äfven söndagar.

Helsingborgs-Posten

(grundlagd 1887)

är

Nordskånes och Sydhallands förnämsta tidning och ett af Sveriges

mest anlidade annonsorgan.

Prenumerationspriset är: för $\frac{1}{4}$ år kr. 6:—, för $\frac{3}{4}$ år kr. 4:50, för $\frac{1}{2}$ år kr. 3:—, för $\frac{1}{4}$ år kr. 1:50, för månad 60 öre. Härtill kommer i landsorten postarvodet.

Annonsor mottagas å tidningens expedition, Södra Storgatan 17. Annonspris: före texten 6 öre, efter texten 5 öre, å 3:e sid. 8 öre, reserverad plats på ytter-sida 8 öre, på innersida 10 öre, allt pr millimeter.

HELSINGEN,

PROVINSEN HELSINGLANDS ÄLDSTA TIDNING.

Moderat-Konservativ.

UTGIFVES I SÖDERHAMN 3 GÅNGER I VECKAN.

Räknar sin läsekrets bland den burgnare befolkningen i staden samt södra och västra delarne af provinsen
- - - och är på grund häraf ett förmånligt - - -

ANNONSBLAD.

Annonspris pr mm. 5 öre före, 4 öre efter text.

Prenumerationspris 4 kr. per helår, postarvodet oberäknadt.

Hernösands-Posten

ÄR MELLERSTA NORRLANDS FRÄMSTA NYHETS- O. ANNONSORGAN. FÖRMÅNLIGASTE ANNONSTIDNING I DEN PÅ INDUSTRI RIKA ÅDALEN. - -

UPPLAGAN FEMDUBBLAD PÅ DE SENASTE
TRE ÅREN.

HUDIKSVALLS NYHETER

— KR. 4:50 PR ÅR. —

UTKOMMER I HUDIKSVALL 4 GÅNGER I VECKAN OCH ÄR HUDIKSVALLS STADS, LJUSDALS MUNICIPALSAMHÄLLES, IGGESUNDS OCH BERGSJÖBYGDENS

— BÄSTA ANNONSORGAN. —

LJUSDALS NYHETER

— KR. 1:50 PR ÅR. —

1 GÅNG I VECKAN, ÄR VÄSTRA HELSINGLANDS OCH HÄRJEDALENS MEST SPRIDDA TIDNING. ☺

Jämtlandsposten

det enda moderata organet för Jämtlands län, äger en vidsträckt och köpstark prenumerantkrets, särskildt inom Östersund (vid inlandsbanans början) och bland länets landtmän; hvilket herrar annonsörer behagade observera. Prisuppgifter för längre eller kortare annonsaftal lämnas omgående af

Jämtlandspostens Annonsbyrå,
ÖSTERSUND.

JÖNKÖPINGS-POSTEN

Daglig tidning © Grundad 1864
Största spridningen och de flesta annonserna af Jönköpingstidningarna.

— Öfver 9,000 exemplar. —

Prenumerationspris:

5 kronor pr år med postarvodet.

Annonspris:

5 öre före, 4 öre efter och 6 öre i texten pr m/m.

Utgifvare:

H. Halls Boktryckeri-Aktiebol.
JÖNKÖPING.

Korrespondenten, Landskrona Tidning

ÄR LANDSKRONA STADS OCH OMNEJDS
ÄLDSTA, STÖRSTA OCH MEST SPRIDDA
DAGLIGA NYHETS- O. ANNONSTIDNING.

Genom sin spridning inom alla samhälls-
klasser lämnar *Korrespondenten, Landskrona
Tidning* den bästa valuta åt ärade annon-
sörer.

Annonspriset synnerligen moderat.

Landskrona-Posten

daglig tidning för stad och land.

Mycket läst tidning. Största spridning i Landskrona samt västra och mellersta Skåne. Snabb nyhetstidning. God politisk tidning. Effektivt annonsstidning. Köpstark publik. Moderat annonspris.

Landskrona-Posten, som äges af ett bolag med flera hundra aktieägare i staden och landsorten, förfäktar samhällsbevarande, fosterländska intressen, arbetar för reformer på det beständes grund, men kämpar emot socialistiskt fackföreningstyranni. Landskrona-Postens läsekrets utgöres företrädesvis af landtmän, ämbets- och affärsmän, industri-idkare och handverkare.

Landskrona-Posten utgifves äfven i en halfvecko-
upplaga, som är betydligt spridd bland s. k. småfolk.

Nerikes Allehanda

(ÖREBRO LÄNS TIDNING)

anmäler sin sextioåttonde (68:e) årgång.

Daglig upplaga 6—7,000 exemplar.

Prenumerationspris för år 6 kr.

Vid annonsering fördelaktigt och
mycket anlitat organ för mellersta

Sverige.

Nerikes-Tidningen

Upplaga: öfver 8,000 ex.

Örebro läns mest spridda tidning.

Utkommer måndagar, onsdagar, fredagar och lördagar. Pris 3:75.

Bästa annonsorgan.

ANNONSPRIS: 6 öre före och 5 öre efter texten,
innersidorna 7 öre, allt pr mm.

Norrbottens-Kuriren

Nyhets- och annonsstidning för Luleå stad och Norrbottens län.

Länets mest spridda tidning.

Daglig upplaga. Halfveckoupplaga.

Norrköpings Tidningar

som nu utkommit i Norrköping öfver 150 år är ej blott den äldsta tidningen på platsen. Den är äfven den mest spridda och lästa tidningen i denna östgötabyggd och utgör - - -

ett af landets fördelaktigaste annonsorgan.

Innehållsrik, omväxlande och lättläst.

I Gefle,

som är Norrlands största stad, utgifves

Norrlandsposten,

som är Norrlands äldsta och genom post-
verket mest spridda tidning.

Norrlandsposten utgifves i två upplagor,
en daglig upplaga och en halfveckoupplaga.

Sveriges mest spridda
hvarannandagstidning

är

NYA VEXIÖBLADET.

Med Nya Vexiöbladet följer såsom gratisbilaga
NY SMÅLANDS BESKRIFNING.

Nya Vexiöbladet är en bland
Smålands mest spridda nyhets- och annons-
tidningar.

Prenumerationspris kr. 2.60. Annonspris
5 öre pr millimeter.

Det lönar sig att annonsera i

Oscarshamns-Posten

som är Oscarshamns stads, mellersta Kal-
mar läns och norra Ölands förmånligaste
tidning för annonsering.

Minst 20,000 läsare!

Prenumerationspris 3 kr pr år.
Annonspris 6 öre pr millimeter.

Skaraborgs Läns Annonsblad

med en postupplaga på c:a 11,000 — total-
upplaga c:a 15,000 — exemplar, är sedan
många år tillbaka länets både mest spridda
och mest anlitate annonsblad.

Tidningen är sedan 1908 bolagstidning med
ett aktiekapital på 350,000 kronor.

Postadress: Sköfde.

För

Iduns läsarinor

är

SMÅLANDS ALLEHANDA

den af Jönköpingsortens
tidningar, som bäst torde passa vid annonse-
ring. Mest spridd inom den stora medel-
klassen och den burgnare allmogen utgår ti-
dningen i en upplaga af c:a 4,000 ex. Obs! Äldsta
dagl. tidningen i länet.

Sundsvalls- Posten.

Norrlands mest spridda dagliga tidning
utgår öfver hela Norrland till den
köpstarkaste publiken.

Prenumerationspris: 6 kr. pr. år, utom post-
arvodet.

Annonspris: 5 öre å 4:de, 6 öre å 1:sta och 7
öre å 2:dra och 3:dje sidorna pr mm.

LÄS
**SYDSVENSKA DAGBLADET
SNÄLLPOSTEN**

Södra Sveriges största och Malmö stads enda morgontidning.

Utkommer alla söcken- och söndagar.

Annonsorgan af 1:a rang.
Prenumerera för 1910.

För Blekinge städer och landsbygd är

Tidningen Karlshamn

bästa nyhets- och annonstidning.

Utgifves måndagar, onsdagar, fredagar och afsändes samma dag till postprenumeranter, som därigenom erhålla snabbaste nyheter från orten och länet.

o o o

Annonsörer erhålla genom Tidningen Karlshamn jämnaste spridning för sina meddelanden inom Blekinge län.

Annonspris 5 à 6 öre pr. mm.

Ystads Allehanda,

daglig morgontidning,

är stadens och ortens största samt en bland södra och sydöstra Skånes mest lästa tidningar.

Lämpar sig utmärkt för annonsering.
Upplaga 7,000 ex.

Örebro Dagblad

— redaktör fil. dr. E. N. SÖDERBERG —

är genom sin stora och jämna spridning bland länets köpstarka publik den

förmånligaste annonstidningen.

Å andra orter boende närkingar och vestmanlänningar böra ej försumma att prenumerera på

ÖREBRO DAGBLAD,

länets snabbaste och mest tillförlitliga nyhetsförmedlare. **NATIONELL HÅLLNING.**

Pris pr år 5 kr., postarvodet inberäknadt.

Prenumerera på

Öresunds-Posten

Helsingborgs mest spridda tidning; utgår i en daglig upplaga af **öfver 7,000 ex.**

Frisinnad, vaken, påpasslig. Har många goda pennor till sitt förfogande i in- och utlandet.

Originellt, rikt illustrerad **JULNUMMER.**

VÅRA HEM, 16 sid. lördagsbilaga, intressant och lärorik, ytterst omtyckt för sitt värderika, fängslande innehåll.

Öresunds-Posten

är Helsingborgs och ortens mest anlitade annonsorgan.

Östersunds-Posten

den enda jämtlandstidning som bär residensstadens namn;

det enda Östersundsblad som är dagligt; utgifves sedan trettio år tillbaka af redaktör Ag. Burman; största upplaga af i länet utkommande tidningar; räknar inemot 6,000 prenumeranter i Jämtland och Härjedalen;

åtnjuter oomtvistadt rangen såsom staden Östersunds, Strömsunds, storsjöbygdens samt ådalarnas förnämsta annonsorgan.

Bestämda annonspris, egen annonsbyrå. För större kunder fördelaktigaste annonsackord med denna.

Östersunds-Postens Expedition.

ÖSTGÖTEN

ÖSTERGÖTLANDS
AFTONBLAD

(Utgifningsort: LINKÖPING.)

Daglig aftontidning för LINKÖPING, NORRKÖPING, MJÖLBY, BOXHOLM och TRANÅS, är Östergötlands mest spridda tidning med en upplaga af

8-10,000 ex.

samt läses af hög och låg, i städerna och på landsbygden, hvarför

ÖSTGÖTEN

ovillkorligen är den bästa annonstidningen.

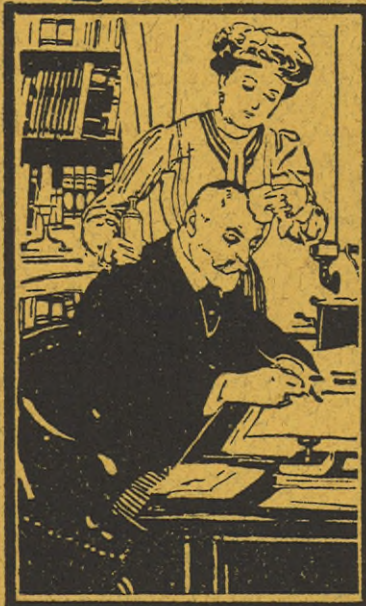
BARNGARDEROBEN

Illustrerad månadsblad för barnkläders förfärdigande.

Denna i alla hem med uppväxande små "slitvargar" redan snart sagdt oombärliga rådgifvare, **alla mödrars ovärderliga skatt** och **hjälpreda**, utgifves äfven under 1910 med ett en gång i månaden utkommande nummer; inneh. bortåt **ett hundratal illustrationer** öfver allt som hör till barntoaletten från de spädate åren till vuxen ålder, och åtföljdt af **en stor dubbelsidig mönsterbilaga**. "Barngarderoben" ersätter mångfaldt sitt pris **3 kr. för helt år, 1 kr. 60 öre för halft år**, genom den nytta och besparing dess praktiska råd bereda i hvarje hem.

Prenumerera i närmaste postkontor eller bokhandel.

4711. Eau de Cologne!

Ufomordenligt
uppriskande, sär-
deles på huvud-
nerverna vid fröf-
het och överan-
strängning.

Endast äkta med det
i alla länder inre-
gistrerade märket

på Blå-Gul Efikeff.
Leverantör till flera
hov.

Firman grundad 1792.

GLÖM EJ

att
prenumerera
på

DEN STORA FRAMGÅNG IDUNS Modellkatalog under de gångna åren rönt, och som gjort att de alltjämt ökade upplagorna vunnit afsättning, har visat att vi lyckats i våra sträfvan, att i ett rikhaltigt häfte för hvarje säsong: vinter, vår, sommar och höst, sammanföra ett sorgfälligt urval af årstidens trefligaste modenyheter. Då vårt aftal med ett af de förnämsta ledande organen inom den kontinentala modevärlden äfven gäller för det nya året, kunna vi utlofva största omväxling och rikaste innehåll. Som hittills kommer Iduns Modellkatalog att förses med ett elegant omslag i flera färger och utkommer äfven 1910 med fyra häften — ett för hvarje säsong — och betingande ett pris af 60 öre pr häfte. Vid prenumeration är priset 2 kr. 20 öre för helt år och 1 kr. 20 öre för halft år. Erhålles genom hvarje postkontor och bokhandel samt i de flesta tidningskontor i riket.

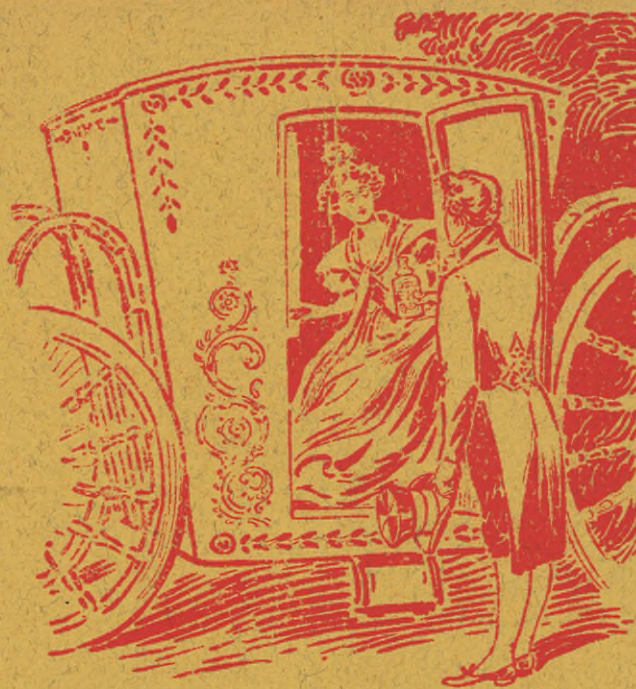
Red. af Iduns Modellkatalog.

NI STÖTER ALDRIG PÅ

fula och vanskötta tänder hos personer
som använda

STOMATOL TAND-CRÈME

HYLIN'S "E·D·C."

(Svenskt fabrikat)

Societétens favorit-Eau de Cologne
Oöfverträffad i friskhet och vällukt

En särdeles välkommen Julklapp!

HELA FAMILJEN

far och mor, syster och bror läser

Stockholms-Tidningen

och har nytta och nöje af den!

Ingen daglig svensk tidning redigeras så omsorgsfullt som
STOCKHOLMS-TIDNINGEN just ur synpunkten att kunna
läsas af *alla familjens medlemmar*.

Prenumerera på

STOCKHOLMS-TIDNINGEN, en tidning för alla.

REDAKTIONEN.

NÄR DET GÄLLER ATT SPARA

och man därför vill försöka att få ett billigt och ändå
godt kaffe, så bör man blanda sitt vanliga kaffe med
ARLAKAFFE af Stockholms Kaffe Aktiebolags berömda
tillverkning, ty då blir kaffet så starkt och drygt att endast
ungefär hälften af den vanliga kvantiteten kaffe behöfver
användas vid kokningen. Dessutom blir då kaffet **hälso-**
sammare och mera välsmakande än annars samt bibehåller
sina stimulerande och upplifvande egenskaper, men har inga
af sina skadliga verkningar, hvarför man då icke får hvar-
ken uppstötningar eller magsyra, blir ej nervös af kaffet
och ej heller får några andra obehag, som oblandadt kaffe
vanligtvis medför. ARLAKAFFE är den äldsta och lämp-
ligaste kaffetillsats som finnes att få, förordad af de mest
framstående professorer och läkare, hvarom en mängd af
dem gifna intyg bära vittne.
Paketer à 25 och à 10 öre i alla speceri- och diverseaffärer.

Piano eller Auto-piano?

Naturligtvis ett AUTO-
PIANO, som genast sät-
ter Er i stånd att konst-
närligt utföra äfven de
svåraste kompositioner.

Ett AUTOPIANO be-
höfver aldrig stå oan-
vändt i brist på skicklig
pianist.

Ett AUTOPIANO kan
ju alltid spelas för hand
som vanligt.

Tag kännedom om våra världsberömda instrument af
skilda förstklassiga, äfven *svenska* fabrikat.

Begär katalog *A. I.*

Aktiebolaget Autopiano

Hamngatan 5 A, Stockholm

Affärspalatset snedt emot Sveasalen.

Gahns Parfymmer

I fina och eleganta
utstyrlar.

Särskildt framhållas:

Blom-Doft
utan sprit.

Idealet för åstadkommande af en na-
turtrogen blomdoft. Finnes i följande
parfymmer: *Viol, Liljekonvalj, Rose,*
Heliotrop och Syrén.

Student-Viol
Extrakt triple.

Utmärker sig genom sin fina och
diskreta violdoft. Rekommenderas
särskildt som en behaglig näsduks-
parfym.

Henrik Gahns Aseptin-Amykos A.-B.
Upsala